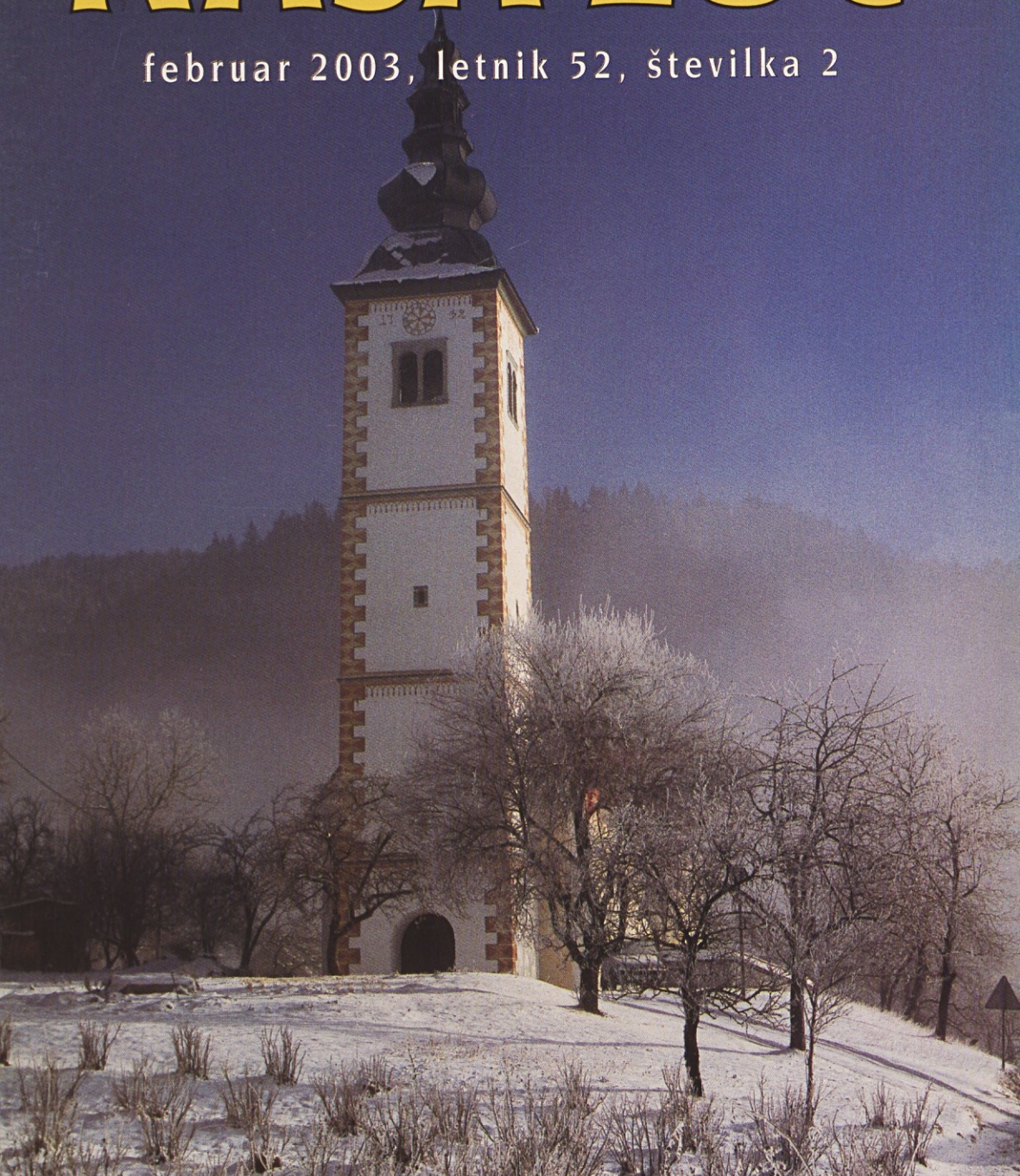

436676

NAŠA LUČ

februar 2003, letnik 52, številka 2

MESÉČNIK ZA SLOVENCE PO SVETU

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Naloga komisije je, da dovolj parlamentarno išče rešitve, ki povezujejo	2
Cerkev kot naročje starčka Simeona	6
Peklenski stroj	7
Skrivnost luči in življenja	8
Naši kloniranci	9
Prisluhnimo domovini	10
Slovenija moja dežela	13
Iz življenja naših župnij	16
Slovenci po svetu	32
Urednikova beseda	34
Leto brez sonca	36
Lučkin kotichek	41
Malo za šalo	42
Oglasi	43

Prva str. ovitka: P. Pokorn: Jereka
 Druga str. ovitka: A. Veber: Babno polje
 Tretja str. ovitka: P. Pokorn: Malenski vrh
 Četrta str. ovitka: P. Pokorn: Zimska idila

Težko si predstavljam, da bi katerikoli Slovenec v tujini, pa naj živi v daljnih deželah ali v prostoru za mejo, preživel kot polnokrven pripadnik slovenskega naroda brez zavezanosti slovenski kulturi, jeziku, naši omiki in nenazadnje tudi slovenskim verskim običajem. Marsikdo bo takoj pomislil, da vlečem iz ropotarnice zgodovine znano geslo "Mati, domovina, Bog!", a ne gre za to.

Dejstvo je, da nas vse tiste, ki živimo zunaj meja naše domovine Slovenije, povezuje prav jezik, pripadnost slovenskemu narodu in večino od nas tudi pripadnost Cerkvi. Celo ljudje, ki se v Cerkvi ne prepoznavajo, sedaj, hvala Bogu, že javno priznavajo, da je bila prav slovenska Cerkev tista, ki je najbolje skrbela za Slovence v svetu. Slovenci iz zamejstva pa lahko s ponosom povemo, da se je narodna manjšina daleč najbolje ohranila in razvijala prav tam, kjer je bila živo prisotna slovenska krščanska skupnost.

Vsakdanje življenje nam kaže, zgodovina pa nas lahko tudi nauči, če se seveda hočemo od nje kaj naučiti, da smo se Slovenci v tujini obdržali kot pripadniki slovenskega naroda samo takrat, ko smo ohranili svojo besedo, svojo kulturo, deloma tudi navade in nenazadnje tudi takrat, ko smo molili v slovenskem jeziku.

Različni raziskovalci in proučevalci človeka, pa naj gre za psihologe, jezikoslovce, psihoanalitike in druge, vedo povedati, da je ena od redkih stvari, ki jih noben človek ne more početi v priučenem jeziku, prav osebna molitev. Preprosto bi to povedali takole: na rešilnem čolnu in v smrtni nevarnosti vsakdo moli iv svojem jeziku.

V mesecu februarju imamo Slovenci v zamejstvu in po svetu veliko prireditev, ki so postale kulturni obred. Govorim seveda o Prešernovih proslavah, na katerih se bomo tudi letos Slovenci na tujem z domovino v srcu zbirali, da bomo prisluhnili slovenski umetni besedi, da bomo zapeli ali pa samo slišali slovensko pesem, da bomo počastili pesnika iz Vrbe in seveda našo kulturo.

Malo narodov v svetu je, ki imajo kulturni praznik in to dejstvo na žalost nekateri tudi v matični domovini predstavljajo omalovaževalno, kot izraz naše majhnosti in manjvrednostnega kompleksa. To pa ni res, saj nas je prav naša kultura ohranila tudi v najtežjih časih.

Ta zapis sem napisal na Travniku v Gorici v Italiji, v prostorih prenovljene Katoliške knjigarne, kjer ima danes sedež tednik Slovencev v Italiji Novi glas. Tako knjigarna kot tednik sta odraz pripadnosti slovenskih ljudi matičnemu narodu in slovenski kulturi, a sta obenem tudi odraz trdega in neuklonljivega dela primorskih duhovnikov, ki so tudi v času strahotnega fašističnega raznarodovalnega pritiska in nasilja ostali zvesti človeku, Cerkvi in seveda slovenskemu jeziku, kulturi, omiki ter nenazdanje slovenskemu narodu.

Jurij Paljk

Odgovorni urednik pri tedniku Novi glas

Naloga komisije je, da dovolj parlamentarno išče rešitve, ki povezujejo

Franc PUKŠIČ, poslanec SDS v državnem zboru Republike Slovenije in predsednik parlamentarne komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Prihaja z Destrnika v osrednjih Slovenskih goricah, to je kraj nekje na sredi med Ptujem in Lenartom. Po poklicu je dipl. univ. elektroinženir. Pred vstopom v politiko je več let delal v šolstvu in gospodarstvu. Pravi, da je v politiko vstopil po naključju, to je zaradi gradnje telefonskega omrežja v občini Destrnik. Leta 1993 je bil izvoljen za župana KS, leta 1994 pa za župana občine Destrnik-Trnovska vas. Na državno-zborskih volitvah je bil dvakrat (leta 1996 in 2000) izvoljen za poslanca v državni zbor, leta 1998 in 2002 pa ponovno za župana občine Destrnik.

Komisija, ki jo vodite, ima svojo zgodovino. Ali nam jo lahko na kratko predstavite?

V 5. čl. ustave RS je zapisana skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu, iz tega izhaja tudi Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in od leta 1996 tudi Komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu pri državnem zboru RS. V prejšnjem mandatu je komisija sprejela resolucijo o Slovencih v zamejstvu, v tem mandatu pa resolucijo o Slovencih po svetu. V program dela smo med drugim zapisali, da želimo v tem mandatu sprejeti tudi zakon o Slovencih, ki živijo zunaj meja RS in Slovencih brez slovenskega državljanstva.

Najbrž je delovanje komisije treba presoati z vidika postopnega razvoja zavesti. Kaj naj bi počela in kje je njeno posredniško mesto v slovenski politiki do

Slovencev po svetu? Kako je z zavestjo ostalih poslancev do izseljenske problematike?

Moram povedati, da so pri sprejetju resolucije vsi poslanci glasovali za, razen enega. Tudi odziv urada za Slovence po svetu na predlog programa dela naše komisije je bil do sedaj, ko sta se zamenjala že dva državna sekretarja, dober, kakšen pa bo pri tretjem državnem sekretarju, žal ne morem napovedati. Res pa je, da se celotna vlada, to pomeni vladajoča koalicija, ne odziva dovolj pozitivno na naše pobude. V nasprotnem primeru bi že sama zdavnaj predlagala predmetni zakon.

Ne smemo pozabiti, da je bilo v resoluciji že leta 1996 sprejeto, da bi vlada morala poskrbeti celo za ministrstvo za Slovence po svetu. Takšna razlaga je bila možna pred desetimi leti, ko smo upali, da bo večina rojakov, ki živi po svetu, izkoristila tudi možnost in pravico o sodelovanju na volitvah. Kot pa se je kasneje in tudi pred kratkim na žalost izkazalo tudi pri zadnjih volitvah, tega žal ne naredi večina rojakov. Pri tem moram poudariti, da smo volilno zakonodajo v tem smislu le nekoliko izboljšali, res pa je, da je še veliko nepravilnosti. Le upam lahko, da samo iz tehničnih razlogov. Kmalu bo komisija imela svojo redno sejo, na kateri bo obravnavala tudi odziv Slovencev po svetu na zadnjih volitvah. Komisija bo od državnih organov

zahtevala poročilo o izvedbi volitev po vsem svetu. Če se bo izkazalo, da zakon o evidenci volilne pravice še vedno ni dovolj dober (spremembe so bile v letu 2002), bomo predlagali nove rešitve.

Kako vi danes, po tolikih letih dela v parlamentu, vidite vlogo te komisije? Kje je njen domet in kolika je dejanska moč vpliva komisije?

Vsi poslanci, ki smo člani te komisije, se resnično trudimo, da odločitve v komisiji sprejemamo soglasno, kar pomeni, da imamo s takšnimi odločitvami bistveno večjo težo pri sprejemanju v parlamentu. Dejanska moč te komisije se bo pokazala ob koncu tega mandata, če nam bo uspelo pripraviti vlado RS tako daleč, da nam bo strokovno pomagala pripraviti omenjeni zakon. V nasprotnem primeru bo odgovornost za neuspešno delo komisije na vladajoči koaliciji, ki ji ni omogočila dokončati svojega dobro zastavljenega dela.

Katera je trenutno najbolj »vroča problematika«, s katero se ukvarjate?

Nujno in še enkrat nujno potrebno je preko urada takoj urediti problematiko v zvezi z vračanjem Slovencev iz vsega sveta v domovino, predvsem iz

trenutno najbolj kriznih žarišč. To je posebej omenjeno tudi v sami Resoluciji o Slovencih po svetu. Za bolj jasno razumevanje pojmov bi rad poudaril še naslednje: resolucija o Slovencih po svetu je predvsem deklarativni dokument, skupaj z resolucijo o Slovencih v zamejstvu pa odlična podlaga za pripravo zakona. Ko smo pregledali do sedaj sprejeto zakonodajo v RS, smo ugotovili, da so v mnogih področnih zakonih poglavja, ki se nanašajo na Slovence v zamejstvu in po svetu. Ostajajo pa še vedno nerešena ali pa nedorečena določena področja (npr.: ratifikacija diplom, prepisi voznških dovoljenj, začasni način prihoda v Slovenijo...), ki jih bo potrebno zbrati v nek novi skupni zakon.

Slovenci po svetu v marsikateri stvari niso zadovoljni z odnosom Slovenija – izseljenstvo, zdomstvo, zamejstvo.

V RS zadnji čas pravzaprav govorimo o Slovencih v zamejstvu in Slovencih, ki živijo zunaj meja RS, bistveno manj pa o izseljenstvu, zdomstvu in zamejstvu.

Ob vstopu Slovenije v EU bomo pravzaprav imeli samo kategorijo Slovencev v družini evropskih narodov in Slovence zunaj te družine. Dejstvo je, da RS po mojem

Mnoge skupnosti na tujem so zelo odprte do slovenskih rojakov. Poslanec Franc Pukšič se z drobnostmi hvaležnostjo zahvaljuje sestrám sv. Brigite v Vadsteni za vse, kar so storile za slovensko skupnost.

prepričanju premalo skrbi za ohranjanje slovenskega jezika, kulture in kulturne dediščine po svetu, saj zato nameni premalo sredstev. V resoluciji smo na to opozorili, rešitve pa bo mogoče speljati samo preko zakona. Delitve na leva in desna društva so v času totalitarne države seveda v preteklosti bila, res pa je, da se sedaj sredstva delijo na osnovi javnega razpisa in za projekte, kar je seveda edino pravilno.

Med rojaki pogosto slišimo mnenje, da se delajo razlike v postopkih še vedno po strankarskih ključih, se pravi, da so nekateri Slovenci po svetu v domovini še vedno nezaželeni.

Verjamem, da nekateri dogodki, ko se rojaki vračajo v domovino, opravičujejo tudi zgornjo trditev. Generalno gledano pa je uradna politika do Slovencev po svetu tudi po 12. letih samostojne države dobila in še počasi dobiva tudi lepšo plat.

Prav na osnovi pripomb Slovencev po svetu, ki smo jih dobili ob obiskih ali pa na vseslovenskem srečanju v DZ RS, katerega smo organizirali že dvakrat, je Ministrstvo za notranje zadeve pripravilo spremembo zakona o državljanstvih. Po tej spremembi so nekatere zadeve poenostavljene in nekateri roki podaljšani, predvsem glede pridobitve slovenskega državljanstva.

Veliko potujete in obiskujete slovenske skupnosti po svetu. Kako ocenjujete živost slovenskega življa po celinah?

Parlamentarna skupina je obiskala Slovence v Argentini, se na poti ustavila v Braziliji in Urugvaju in spoznala dejansko slovensko skupnost, ki je pravza-

Pravi človek na pravem mestu. Med obiskom rojakov je na odru skupaj z ansamblom zapel venček narodnih pesmi.

prav slovenski čudež, ki je preživel preko 50 let tako daleč stran od domovine. Slovenci v Argentini niso samo preživeli, temveč tudi ohranili v drugi in tretji generaciji slovenski jezik, besedo in kulturo. Vse to je pravzaprav bilo mogoče le z neizmernim dejanjem in delovanjem v upanju na boljši jutri, to je, da bodo slej ko prej videli ponovno svojo domovino. Gledano z organizacijskega vidika bi to bilo nemogoče samo preko društev, ampak je to bilo možno ob tesnem sodelovanju duhovščine in vse ostale inteligence.

Iz obiskov po Evropi pa se je pokazalo, da bo RS morala na novo definirati politiko do slovenskih društev, saj so se Slovenci v Evropi v večji meri popolnoma asimilirali, in matične države, v katerih živijo, gledajo na njih kot na povsem navadna društva, čeprav seveda to niso, saj vendarle morajo skrbeti za slovenstvo. Takšen odnos držav do slovenskih društev pa pomeni manj finančnih sredstev.

Obiskov v Avstraliji in Severni Ameriki še nismo realizirali. Upam, da nam bo to uspelo v letošnjem letu.

Pred časom je bilo slovensko izseljenstvo po nekaterih kontinentih bolj, drugod manj politično razbito. Medtem ko je država podpirala skupine, ki so se konformno obnašale do tedanje domače politike, je druge skupnosti, ki se ji niso uklonile v idej-

Rojaki po svetu so mu hvaležni za ves trud. Župnik Zvone Podvinski v znak hvaležnosti rojakov podarja majhen spomin na obisk v Vadsteni.

nem smislu, popolnoma ignorirala in jih celo zatirala. Tradicija razdeljenosti marsikje še ni premagana. Kaj je po vašem potrebno upoštevati za naprej?

Tako kot v enem od prejšnjih vprašanj upam, da je ta trditev že zgodovina. Osebo sem bil prijetno presenečen v Argentini s sodelovanjem med slovensko skupnostjo in t. i. ekonomsko emigracijo. Po mojem mnenju je potrebno še bolj upoštevati razdeljevanje sredstev izključno na osnovi projektov in slediti aktivnostim v posameznih društvih. To mora biti edino merilo.

In kdo naj to uresničuje? Kakšna je vloga komisije v premagovanju nekdanjih razdeljevanj?

To je naloga urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naloga komisije pa je, da ob obiskih v tujini poudarja sodelovanje, skupne nastope ter uresničevanje nekaterih projektov s skupnim sodelovanjem. Naloga komisije je tudi, da dovolj parlamentarno išče rešitve tako, da povezujejo in ne razdvajajo.

Ob vaših kratkih obiskih slovenskih skupnosti najbrž ne pride pogosto v pogovor prav ta problematika na način, ki bi vsem ponudil izziv za potrebne korake za edinost med Slovenci?

Res je, da so naši obiski časovno zelo zapolnjeni in omejeni, zato se velikokrat pogovarjamo o konkretnih primerih. Na teh pogovorih predstavimo spremembe, ki se dogajajo v naši družbi, predvsem tiste, ki zanimajo Slovence po svetu, vsekakor pa poslušamo probleme, s katerimi se srečujejo Slovenci po svetu in jih kasneje doma skušamo prenesti v obliki spreminjanja zakonodaje.

V prvem mandatu kot poslanec sem bil predsednik komisije za ugotavljanje odgovornosti nosilcev političnih funkcij pri oškodovanju družbenega premoženja.

Komisija je na svoji seji sprejela 12 sklepov, o katerih pa parlament ni razpravljala zaradi preprečitve (glasovanja) LDS in ZLSD. Ugotovitve komisije so bile v nekaterih primerih zelo konkretne in za slovensko tranzicijo škodljive s strani pravosodja, zakonodajne in izvršilne oblasti. Sedaj pa sem predsednik komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Vračanje potomcev razseljenih Slovencev je postala spricho razmer v Argentini nekoliko vroča tema. Vendar so pobude, da bi bilo treba Slovence po svetu povabiti domov in izdelati ugodne programe vračanja, kar nekako zamrle. Se vam ne zdi, da je to v prvi vrsti naloga države, vse drugo so le nezadostni obliži na odprto rano?

Osebo se z vami strinjam, da je na tem področju vlada RS naredila premalo, še posebej me skrbi, kako bo v nadaljevanju, saj že tretja zamenjava državnega sekretarja na tako pomembnem področju, kot so Slovenci v zamejstvu in po svetu, ni dobra.

Zakaj je RS tako zaprta država do svojih ljudi po svetu, medtem ko določene tujce sprejema z lahkoto za svoje?

To vprašanje bi morali že zdavnaj postaviti bivšemu predsedniku vlade, pa tudi zunanjemu ministru. Osebo mislim, da bi z odprtostjo države do Slovencev po svetu in zamejstvu lahko pridobili bistveno več svežega in kakovostnega investicijskega kapitala od Slovencev, ne pa od drugih.

In na koncu še vprašanje podpore reviji Naša luč s strani RS. Dejstvo je, da smo vsako leto deležni nižje podpore, ki je že »mizerna« in včasih tudi ponižujoča, če vemo, da ostale revije, ki pokrivajo slovensko izseljenstvo, dobivajo kar lepe dotacije, s katerimi lahko brezkrbno preživijo. Se vam ne zdi, da bi bil že čas, da tudi država Slovenija prekine s takšnim ločevanjem. Kje so možne rešitve in kaj lahko v tej smeri naredite vi osebno kot poslanec in predsednik komisije?

Kot vem, si je zadnji državni sekretar dr. Iztok SIMONITI prizadeval, da bi uredil problematiko na področju tiskanih medijev in bolj pravičnega sofinanciranja s strani državnega proračuna. Kot poslanec bom o problemu financiranja revije Naša luč opozoril na naslednji seji komisije, od urada pa zahteval, da komisiji poda poročilo o višinah sofinanciranja tiskanih medijev v Sloveniji, ki se ukvarjajo s problematiko slovenstva v zamejstvu in po svetu.

Gospod poslanec, hvala vam za vaš čas in vaš trud, da bi politika te države resnično nekoč postala bolj prijazna tudi do rojakov po vsem svetu.

Pogovarjal se je Ljubo Bekš

Cerkev kot naročje starčka Simeona

2. februarja, na svečnico, štirideset dni po rojstvu Odrešenika Jezusa Kristusa, praznujemo praznik Gospodovega darovanja v templju.

V evangeliju beremo, kako so, potem ko so se Mariji dopolnili dnevi očiščevanja, prinesli Jezusa v jeruzalemski tempelj in ga kot prvorojenca posvetili Gospodu. V templju, tako poroča evangelist Luka, ga ni čakal neki hladni ritual, ki bi ga polavtomatsko opravil za to določen duhovnik, ampak prijazni starček Simeon in gostoljubna prerokinja Ana. Oba že v letih, izkušena in zagotovo tudi preizkušana vernika, sta v Jezusu spoznala dopolnitev vseh svojih življenjskih pričakovanj.

Kako lepo je spregovoril starček Simeon, ki ga Sveto pismo opisuje kot pravičnega in Boga boječega, čakajočega na Izraelovo tolažbo: »Zdaj odpuščaš, Gospod, svojega služabnika v miru ... moje oči so videle Odrešenika, ki si ga poslal vsem ljudstvom: luč v razsvetljenje vsem narodom in v slavo Izraela, tvojega ljudstva.« Z Jezusom v naročju se je zahvaljeval Bogu za ta dogodek sreče. Ni zaman pričakoval, ni zastoj živel. Ni bil zastoj drugačen od vseh, ki so odrešenje čakali na drugačen način, morda predvsem politično, morda materialno, morda tudi kot ne vem kakšen čudež od zgoraj.

Mi vsi smo izšli iz naročja naših mater in očetov. Tudi babice in dedki so nas kdaj vzeli v naročje, nas zibali in ljubkovali. Kako lep je prizor, ko star človek vzame otročička v naročje, mu poje, prigovarja, se z njim igra. Dva kosa življenja, začetek in konec, se nevidno dotakneta drug drugega. Tu ni več starosti, tu je eno samo življenje, ena sama prihodnost, ena sama radost, ena sama sreča!

Taka sreča je preplavila veličastni jeruzalemski tempelj, ko je starček Simeon vzel Jezusa v naročje in zapel svojo pesem sreče: »Zdaj odpuščaš, Gospod, svojega služabnika v miru ... moje oči so videle ..., moje srce je dočakalo ..., moji utrujeni udje lahko ležejo k počitku ..., moj duh se zdaj že lahko raduje v tebi ..., zdaj, Gospod, lahko grem ..., vzemi me k sebi!« Lep in

veličasten je bil v tistem trenutku jeruzalemski tempelj. Ne zaradi ton zlata, s katerim je bil okrašen, tudi ne zaradi veličastne arhitekture, dragih kamnov, marmorja. Tudi ne zaradi številne množice, ki je prihajala v tempelj k daritvi. Lep in veličasten je bil zaradi otroka v naročju starčka Simeona. Bogat je bil zaradi njegovega srca, ki je dočakalo izpolnitev obljub, ki jih je v sebi tisočletja nosilo celotno človeštvo.

Tudi Cerkev je lahko le tako naročje; naročje, ki sprejme Jezusa, Odrešenika in ga z veseljem pokaže svetu. Luč v razsvetljenje vseh narodov! Če bi kristjani s takim veseljem sprejeli Jezusa v naročje svojega življenja, kot je to storil starček Simeon, bi ta naš svet že bil razsvetljen z resnico evangelija. Če bi Cerkev na svoji zgodovinski poti znala tako pestovati dar življenja, Boga na zemlji, kot je to znal Simeon, bi bilo verjetno več miru in notranje sreče, več odrešenja, več nebes na zemlji. Tudi smrt, ki se je starček Simeon po srečanju z Jezusom ni več bal, bi postala, kot bi rekel brat Frančišek, naša sestra. Vsa zemlja pa bi pela hvalnico Stvarniku in Odrešeniku.

Simeon ni bil rojen le enkrat, pred davnimi dva tisoč leti. Simeon se lahko rodi tudi v tebi in meni. Simeon je moja in tvoja Cerkev, tvoja in moja skupnost, ki se ob nedeljah zbira k zahvali in prepeva: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem! Vsakič znova pri evharistiji prejema Boga v svoje naročje, da ga pestuje, da se z njim veseli, mu prepeva, da v njem prepozna svojo bodočnost. Tu Cerkev prejema svojo večno mladost.

Otrok v naročju starega človeka. Dva konca življenja, začetek in konec, se nevidno prepletata. Ni več starosti, eno samo življenje je, ena sama prihodnost, ena sama radost, ena sama sreča.

Sprejmi, Cerkev, Jezusa v naročje! Ne bo se ti potrebno več bati, da si stara, upehana, le del preteklosti. V njem boš zagledala svojo pravo prihodnost!

Zvone Štrubelj

Peklenski stroj

Iz semenških let sem ohranil kar nekaj prijetnih spominov. Eden se nanaša na pouk fizike. Ko smo nekega dne vstopili v kabinet za fiziko, smo na profesorjevem pultu opazili čudno napravo. Bila je maketa parnega stroja. Seveda smo se vsi radovedno zgrnili okrog tega čudesa.

Začeli smo siliti v profesorja, naj nam vendar pokaže, kako ta stvar deluje. Toda on o tem ni hotel nič slišati, saj je bil poskus s parnim strojem namenjen enemu višjih razredov. Stalno prigovarjanje ga je končno omajalo in je privolil.

Najprej je v stroj nalil nekaj vode. Vodi je dodal še nekaj olja, da bo prej zavrela. Seveda je zatesnil tudi vse ventile, da bi pritisk hitreje narastel in bi stvar čimprej delovala. Pod kotliček z vodo pa je postavil gorilnik.

Med čakanjem smo ga vprašali: "Gospod profesor, ali obstaja kakšna možnost, da bi parni stroj razneslo?" Z navdušenim nasmehom je odvrnil: "Kje pa, fantje, to mora brezhibno delovati!"

Zaradi naših vprašanj in po naši krivdi je profesor za trenutek odvrnil pozornost od stroja. Pozabil je odpreti

ventile za sprostitev pritiska pare. Nenadoma je grozeče zasikalo. Profesor je komaj še utegnil vzkliniti: "Fantje, glave dol!" Sledil je oglušujoč pok in deli parnega stroja so leteli po razredu.

Vsem nam je zastal dihanje, kot se ob takem kočljivem položaju spodobi. Hitro smo začeli šteti žrtve, ki jih na srečo ni bilo in poskus se je zaključil z novo eksplozijo – z izbruhom smeha. Ko se nekdanji sošolci po več letih srečujemo, se vsakokrat z veseljem spomnimo tistega "peklenskega stroja".

Taka in podobna doživetja so me utrdila v prepričanju, da je v življenju malo dejavnosti in načrtov, ki jih izpeljemo brez vsake napake. Vedno pozabimo kakšno malenkost. Pogosto sem se že odpravljaj od doma na potovanje ali po opravkih in sem se moral vračati, ker sem pozabil to ali ono.

Z nepopolnostjo bomo zaznamovani do zadnjega življenjskega diha. Kljub temu da imamo pravico pozabljati, vseh svojih napak le ne moremo vreči v tisti koš, na katerem piše: Sem pozabil. Čudna bi bila npr. mati, ki bi pripravila kosilo samo za dva otroke, ker bi pozabila, da ima pravzaprav tri otroke.

So stvari, ki jih enostavno ne smemo spregledati, ker so del nas. Če to storimo, smo površni in neodgovorni, obenem pa krivi za morebitno "eksplozijo", moralno ali materialno škodo. Ob vsem tem pa na prvem mestu ne smemo prezreti globoke dolžnosti ljubezni do Boga in bližnjega.

David Taljat

Münchenski malčki med igro. Le kaj bodo ustvarili?

Anders Arborelius OCD

Skrivnost luči in življenja (I. del)

Bilo je veliko presenečenje, ko je papež Janez Pavel II. dodal pet novih skrivnosti k molitvi rožnega venca. Te nove takoimenovane »svetle skrivnosti« nam predstavijo Jezusovo javno delovanje in če premislimo, se upravičeno lahko vprašamo: Zakaj je bilo potrebno toliko časa, da se je nekdo spomnil, da tudi Jezusovo javno delovanje spada v »meditativno premišljevanje evangeljskih skrivnosti«, kar rožni venec pravzaprav je. Ni pa nobeno naključje, da se je to zgodilo v času, ko mnogi ljudje zavestno iščejo neko globljo duhovnost, ki bi bila dovolj krepka in tudi uporabna v vsakdanjem življenju.

Zavedati se moramo, da danes več ljudi, kot si lahko mislimo, želi živeti in delati »pred božjim obličjem« sredi vsakdanjega življenja. Istočasno pa danes živimo v vzdušju, kjer samospoštovanje do božje veličine in svetosti upada. Obenem upada tudi spoštovanje do nedotakljivosti človeškega dostojanstva, kot bitja, ustvarjenega po božji podobi. Te stvari začenjajo izginjati iz zavesti takoimenovanega modernega človeka. Morda pa bomo le uspeli ohraniti nekaj teh velikih vrednot s pomočjo premišljevanja svetlih skrivnosti? Torej, molimo te skrivnosti rožnega venca s tole prošnjo: Da bi naš čas ponovno odkril spoštovanje do svetosti Boga in do svetosti človeškega življenja.

Prva skrivnost: Jezusov krst. Molimo za vse še nerojene otroke in za vse otroke, ki živijo v kakršnikoli nevarnosti. Jezus se pusti krstiti v vsej ponižnosti Janezu Krstniku. Ko Bog postane človek, prihaja k nam kot naš služabnik. On se naredi majhnega in ranljivega v naše dobro. Do svojega krsta živi skrit. Po krstu v reki Jordanu pa Jezus vstopi v javno življenje. V moči Duha začne oznanjati veselo sporočilo vsemu stvarstvu. Vse v našem človeškem življenju je odvisno

od Jezusa in njegovega nauka. Po Jezusovem nauku je človek vse od svojega spočetja ljubljen od svojega Stvarnika. Naša naloga je, naučiti se imeti enako spoštovanje do slehernega človeškega življenja, kot ima to spoštovanje do človeškega življenja Bog sam. V nas Bog spoznava nekaj, kar izhaja iz njega samega. In on se tega veseli. Pomislimo, da bi mi ljudje občutili enako kipeče veselje ob srečanju z vsakim človeškim življenjem, ob otrocih in starih in ne bi gledali nanje kot na neki odvečni predmet, ki ga lahko kadarkoli zavrzemo. Jezusov krst nam da misliti tudi na naš osebni krst, s katerim dobimo še večjo čast s tem, da postanemo božje svetišče, v katerem prebiva Bog sam.

Druga skrivnost: Svatba v galilejski Kani. Molimo za vse zakonce, da bi vedno ostali zvesti svoji poklicanosti. Na svatbi v Kani naredi Jezus svoj prvi čudež na prošnjo Device Marije. Vodo spremeni v vino – prav tako kot bo pozneje vino spremenil v Kri – v svojo lastno Kri. Kadar se Bog dotakne našega bitja, se vse spremeni. Kristus je sklenil zavezo s svojo Cerkvijo. Ona je poklicana, da vključi vse človeštvo v svoj objem. Vsaka zakonska zveza je zrcalo te božje zaveze. Zakrament svetega zakona pomeni, da mož in žena podarjata božjo ljubezen drug drugemu. Drug drugega posvečujeta v vzajemni ljubezni skozi telo in dušo. Zato mora biti zakon dosmrtna zveza v zvestobi drug drugemu. Po zakonski zvezi se posvečuje človeška spolnost in dobiva dostojanstvo zakramenta. Samo v zakonu ima spolno življenje domovinsko pravico. Zakonca sodelujeta s Stvarnikom pri podelitvi novih človeških življenj. Večji čudež kot to si je težko predstavljati. Človeška rodovitnost je velika vrednota, ki je ogrožena v tem miselnem vzdušju (relativizem) današnjega sveta. Ta miselnost hoče ločiti človeško rodovitnost od spolnosti. Vendar je to nemogoče, ker sta ti dve stvari življenjsko povezani. Osrečujoča spolnost med zakoncema je odprta za veliki dar življenja. V našem času je to težko razumljivo, ker slišimo ravno nasprotno sporočilo, brž ko pomolimo nos iz cerkve. Zato je velika, vendar težka naloga Cerkve pomagati ljudem odkriti, da je tudi to nepogrešljivi del evangelija. Da bi zakonska zveza ponovno dobila svoj pravi sijaj, potrebujemo prerokov tukaj in sedaj. Ljudem je potrebno pomagati na novo odkriti spolno vzdržnost kot način hoje za Jezusom. Vsak človek je poklican, da najde svojo poklicanost, da prinaša svoje telo »v živo in sveto daritev, ki je Bogu po volji« (Rim 12,1).

(prevod: Jože Benigar)

(Se nadaljuje)

Naši kloniranci

Konec leta 2002 je na začudenje vseh zaznamovala sekta raeljancev. Roko na srce, kdo pa jih pozna? A pustimo to ob strani in se vprašajmo, kaj so tako imenitnega storili, da so pritegnili pozornost svetovne javnosti? Menda so klonirali človeka, privekala naj bi Eva.

Svet se je zgrozil. A ne, ker ne bi privoščil Evi življenja, marveč zato, ker Eva – če ne gre za potegavščino – ni deležna spoštovanja, ki gre človeškemu bitju. Nihče ne ve, kaj lahko takšen poseg prinese. Vemo, da kloniranje na živalih ni kaj prida uspešno. Nič koliko zarodkov je treba ustvariti, preden se kateri od njih razvije do konca in rodi. Prvi znameniti klon, ovca Dolly, je toliko stara kot njena »mati«, ker se klonirane celice pač niso pomladile in začele znova. Zato ima vrsto starčevskih bolezni, čeprav mlada. Kdo ve, kaj čaka klon Evo?

Če povsod v demokratičnem svetu, kjer je človek prva skrb, dolgo in temeljito preučujejo vsako zdravilo, preden ga dajo v uporabo, da ne bi bolnik slučajno trpel za stranskimi učinki, potem mora biti nekaj hudo narobe, če kar tako, brez potrebnega znanja, klonirajo človeka. Ne glede na stranske učinke in trpljenje ustvarjajo človeka. In pri človeku ne gre le za biološke danosti, še bolj pomembno je duševno, družbeno in duhovno ozračje, v katerega prihaja. Že normalni ljudje imamo težave s socializacijo, smislom življenja in veseljem nad njim, ker nas okolje sprejema bolj ali manj naklonjeno. Kako naj se človeško normalno razvija človek-klon, ki bo predmet vsakovrstnih predsodkov, radovednosti, kontrol? Kako, če si za vse nekaj povsem drugačnega, poskusni zajec, spaka? Svetovno znani mislec Francis Fukuyama je v knjigi *Naša po-človeška prihodnost posledice biotehnološke revolucije* zapisal: »Zanikanje pojma človeškega dostojanstva – se pravi misli, da je nekaj posebnega v človeškem rodu, zaradi česar ima sleherni član te vrste višji moralni položaj, kakor vse drugo v naravnem svetu – nas vodi navzdol po zelo pogubni poti. Nazadnje bomo morda res morali po tej poti, vendar bi to bilo treba storiti z odprtimi očmi.« Žal ni verjetno, da bi sekta raeljancev sploh kdaj odprla oči!

nile! A v Sloveniji je še vedno vse mogoče. Vrsta politikov je, ki na očeh javnosti hoče v Evropo, za njenim hrbtom še kar naprej drži figo v žepu in si v zakulisju zamišlja, da bo šlo še po komunistično naprej. Kučanovih političnih metod se niso znebili, čeprav smo ga upokojili.

No, tu smo pri slovenskem kloniranju. Bilo bi skrajno neokusno, če bi bil osebnost leta Kučan. Preveč očitno bi bilo, da se po volitvah ni nič spremenilo. Zato je Jana izbrala za osebnost leta Štefko Kučan. Saj Slovenci menda še vedo kljub zatiranju krščanstva (v čemer se je Kučan še kako izkazal!), da sta mož in žena eno! Zato po Milanu Štefka, kar je eno in isto. Nekaj zadrege je, kaj bo čez tri leta, ker imata Kučanova samo dve hčeri. Ni jih malo, ki upajo, da bo Drnovška vzela bolezen, sreča pa nam bo vrnila Kučana. Sam že molim za Drnovškovo zdravje!

Svoje kloniranje je priredila Zveza borcev z državno podporo in denarjem davkoplačevalcev ob 61. obletnici dražgoške bitke. Kot je znano, je Cankarjev bataljon iz zasede udaril po Nemcih, potem pa čez drn in strn do Dražgoš. Tam so se junaki ugnezdili, ne v posebno veselje domačinov. Ko so se prikazali Nemci, so jo jadrno pobrisali v gozd. Končni rezultat dražgoške bitke: 41 Dražgošanov in devet partizanov. To je bila največja bitka NOB na Gorenjskem! Že takrat so bile za komuniste civilne žrtve zanemarljive, še bolj so danes, ko zlorabljajo mit o dražgoški bitki, da bi s kloni pomnožili svoje odmirajoče vrste. Ker še ne znajo klonirati z biokemijo, naredijo to z lažjo, ki so ji Slovenci doslej še vedno nasledili.

Kar je skupno raeljancem in našim (prenovljenim) liberalo-komunistom, je teptanje človekovega dostojanstva. V tem so še vedno prvi!

Drago Karl Ocvirk, cm

Janez Zdešar

CERKEV NA SLOVENSKEM V PRIMEŽU TOTALITARIZMOV (FAŠIZMA, NACIZMA IN KOMUNIZMA) V. del

Zaključki

Totalitarizem katerekoli barve – črni, rjavi, rdeči – *ne more ne preganjati Cerkve*, in to iz preprostega in razvidnega razloga: totalitarizem je – »per definitionem« – sam vse. Ob sebi ne more trpeti tekmeca, z nikomer noče deliti oblasti. Zato mora končno nujno propasti.

Tako imenovani »sestop z oblasti« slovenske komunistične partije ni bil prostovoljen in še manj načrtovan, bil je le posledica vedno močnejšega, vedno bolj naraščajočega pritiska civilne družbe. Partija se je zbala »ljudskega gneva« (Kučan). Zaradi notranje strohnosti ga ni mogla več ustaviti.

Sociološko-psihološko voden boj proti Cerkvi, z vso zlaganostjo in tehnično preciznostjo, ni uspel. Partija je morala odnehati. Cerkev se je izkazala kot ena najmočnejših, če ne prva silnica slovenske civilne družbe.

In vendar je bila Cerkev na Slovenskem v 20. stoletju – v dobi fašizma, nacizma in komunizma – ena najbolj preganjanih. Nacionalsocializem v Nemčiji in fašizem v Italiji nista napravila vernikom v svojih državah toliko duhovne in gmotne škode kot komunizem v Sloveniji s svojo dolgotrajnostjo in intenzivnostjo preganjanja. Menim predvsem versko.

Preganjanje je hudo zadelo najprej »vodilni kader« Cerkve na slovenskih tleh.

Od začetka 1. svetovne vojne pa do l. 1990 – doba, o kateri razpravljam – smo imeli Slovenci 25 nadškofov, škofov, pomožnih škofov, apostolskih administratorjev in škofovskih delegatov:

* Francišek Sedej 1906–1931 Gorica, *Andrej Karlin 1911–1919 Trst in Maribor 1923–1933, *Anton Bonaventura Jeglič 1898–1930 Ljubljana, *Gregorij Rožman 1930–1958, *Anton Vovk, ap. adm. 1945–1959, (nad)škof 1959–1963, *Jožef Pogačnik 1963–1980, *Alojzij Šuštar 1980–1997, *Stanko Lenič, pom. škof 1968–1991, *Jožef Kvas, pom. škof 1983–, *Mihael Napotnik 1889–1922, *Ivan Jožef

Tomažič 1933–1949, *Maksimiljan Držečnik 1949–1978, Vekoslav Grmič, nasl. škof 1968, Franc Kramberger 1980–, Jožef Smej 1983–, *Janez Jenko 1977–1987, Metod Pirih 1987–

Apost. delegati ali škofov. delegati v slovenskem Primorju:

*Toroš 1947–1963, *Jurca 1945 +1947, *Močnik 1947, *Ukmar 1947, *Kjuder 1955 + 1961

Drugod:

*Anton Mahnič 1997–1922 Krk, *Alojzij Turk Beograd, *Franc Perko Beograd

Od naštetih 25 škofov in apost. administratorjev ter delegatov je bilo 18 preganjanih (označeni z *), to je 72 %: pod nacifašizmom 4 (škofje: Sedej, Karlin, Mahnič, Tomažič), pod komunizmom 4 škofje, apostolski administratorji in delegati.

Preganjeni: to pomeni šikaniranje, psihični in moralni pritiski (vsi), tudi dolgoletni (Sedej), zasliševanja, tudi cele noči (Vovk), ovajani in gnani pred sodišča (večina), mesece in leta v zaporih in samicah, tudi večkrat zapored (Lenič, Turk), fizično napadeni, pretepeni od nahujskane množice (Močnik, Ukmar), zažgani (Vovk), blateni, zasramovani v medijih in montiranih procesih (Rožman), izgnani in nasilno odpeljani v konfinacijo (Mahnič), brez stika s svojimi duhovniki (Tomažič), obtoženi nemoralnih odnosov (Držečnik), in še in še ...

Prav tako, morda še hujše, so bili preganjani duhovniki. Noben drug intelektualni sloj na Slovenskem ni bil – v odstotkih – tako divje preganjan kot duhovniki. Ne profesorji ne učitelji, ne višji ali srednji uradniki, ne zdravniki ne pravniki ... Že dosedanja iskanja po arhivih to potrjujejo, čeprav dokončnih podatkov še ni – a če se bodo odstotki in število spremenili, potem le navzgor!

Za preganjanja duhovnikov na Slovenskem sta značilni dve stalnici: prvič: likvidacije, usmrtitve in uboji, ter drugič: pregon, izgon in konfinacija. Ponavljajo se v vseh treh totalitarizmi in so vsem skupne.

Kulminacije preganjanja Cerkve na Slovenskem so bile: 1927 na Primorskem – s fašistično zakonodajo in totalno italijanizacijo, tudi v Cerkvi ...;

1938–1941 na avstrijskem Koroškem: z zapori in izgonom duhovnikov Slovencev, totalno ponemčevanje;

1941 v ostali Sloveniji: trojna okupacija, z zapori in izgonom slov. duhovnikov na Gorenjskem in Štajerskem, in začetek revolucije;

1945–1952 izdivjanje nove ljudske oblasti, ko dokončno doseže cilj, zastavljen v začetku revolucije: "likvidacija", "iztrebljenje", tudi fizično, prejšnje oblasti in nje nosilcev.

"Iztrebili" so celo krajevna imena, poimenovana po svetnikih (Šent, Sveti, itd.). Zakon iz februarja 1948 je določil, da "naselja ne smejo imeti imen, ki niso v skladu z današnjo družbeno ... stvarnostjo". Preimenovali so – čeprav nedosledno – okoli 250 "svetniških" krajev! To kulturno barbarstvo je bilo istočasno protiversko in protinarodno, primerljivo le z italijanizacijo slovenskih imen in priimkov na Primorskem 1927.

Z zažigom škofa Vovka, januarja 1952 v Novem mestu, je kulminacija preseгла samo sebe. Cerkev na Slovenskem je bila brezpravna, dobesedno zunaj zakona. Revolucionarno pravo si je podvrglo družbo in Cerkev.

Iz podatkov o številu in vsebini obtožb in obsodb, zapornih kazni, prisilnega dela, justifikacij in še drugih vrst preganjanja bi smeli posledično sklepati, da so bili slovenski škofje in duhovniki najbolj gnili protidržavna in protiljudska plast – združba kriminalnih zajedalcev – kot še nikoli doslej katerakoli v slovenski zgodovini ...

V partijskih dokumentih je Cerkev večkrat imenovana "sovražnik št. 1" ali pa tudi "hrbtenica opozicije". To

je razumljivo, saj je bilo za Partijo krščanstvo in slovenski katolicizem največja ovira in največji nasprotnik. "Na transcendenci utemeljen človek meri svoje vrednote v senci absolutnega. Z njim enostavno ni mogoče manipulirati, ob njegovi navzočnosti ne graditi nove družbe. Zato ga je treba izločiti: ali na smrt prestrašiti ali telesno ubiti" (Stanovnik). In vendar Partija – kakor tudi fašizem in nacizem – tega svojega najhujšega nasprotnika niso mogli uničiti:

Cerkev je pod totalitarizmi stala in obstala kot edina organizirana in v svojem bistvu neokrnjena skupnost na Slovenskem.

Cerkev ni obstala zato, ker bi se bila kot oborožena sila uprla kateremukoli totalitarizmu.

Vedno znova je treba poudariti, da VS in SD nikdar niso bile isto kot "Cerkev na Slovenskem", nikoli niso bile vojaške formacije Cerkve. Bile so legitimen odziv in izraz – v težkih okoliščinah okupacije – vsiljene obrambe imetja, življenj in vernosti – pred brezbožnim komunističnim terorizmom. A ta upor proti revoluciji je bil uničen, VS in SD sta bili po vojni "fizično iztrebljeni".

Ni pa bil "fizično iztrebljen" spomin na žrtve revolucije po vsej Sloveniji in grozljivi pokol domobrancev. Spomin nanje je bil za tisoče in desetisoče slovenskih vernikov vir duhovne energije in notranje moči, da so bili sposobni živeti kontrarno, to je nasprotno in drugače od tistega, kar je zahtevala komunistična oblast. Zvestoba slovenskih vernikov idealom pobitih in

(Milano) Adventno božična sv. maša s škofom Uranom in župnikom Karlom Bolčino

umorjenih žrtev se je izkazala. Večdesetletno – tiho, v bolečinah in zgolj zasebno – obhajanje spomina na krivično umorjene je dajala živim moč odpora: mrtvi so hrabrili žive.

V zgodovino pisju se med oblikami upora proti totalitarizmu vedno bolj omenja in vrednoti duhovno uporništvost ali "pričevanje". To je vsakdanje, preprosto in pogumno vztrajanje v zvestobi Cerkvi in veri, z zavestnim sprejemanjem družbene drugo- in tretje-razrednosti, ob strahu pred preganjanjem, šikanami, kaznimi ...

In pa z voljnim, samoumevnim prevzemom zgodovinske naloge, ki jo je vernim očitno naložil tisti čas: svojo vero izpričati, postati priča, pričevalec.

"Dejstvo je, da se je zadnja leta pred vojno vzpostavilo tako intenzivno duhovno in versko življenje – *zlasti v KA, ki je bila v načrtih škofa Rožmana mišljena kot poglavitna pot za duhovno prenovno naroda* – da je iz njih mogla zrasti zvestoba, ki je vzdržala tudi v mukah in krvi" (Stanovnik).

Cerkev na Slovenskem je zgodovinsko nalogo pričevanja izpolnila:

Cerkev je ostala – slišno navzoča: po farah so še naprej zvonili in pritrkovali, kljub omejitvam ali prepovedim.

N B: Partija se ni upala iti v boj proti zvonovom ... Tega dejstva nikakor ne gre podcenjevati ...

Duhovniki in laiki so vztrajno – kljub ogromnim oviram in stroškom – obnavljali (in tudi zidali) cerkve, da niso razpadle: Cerkev je bila še naprej vidno navzoča...

Duhovniki so še naprej pridigali in oznanjali božjo besedo – čeprav dostikrat kaznovani zaradi "verbalnih deliktov".

(Marseille) Po maši se radi usedemo in poklepemo.

Verni starši so še naprej nosili svoje otroke krščevar, čeprav morda ponoči in v drugo faro.

Duhovniki so ob nedeljah in praznikih še naprej s svojimi verniki obhajali evharistijo in delili zakramente.

Duhovniki in po družinah so še naprej poučevali otroke verouk.

Otroci so še prihajali k prvemu sv. obhajilu in birmam.

Procesije so še naprej prirejale, kljub težavam in delnim prepovedim.

Žegnanja in proščenja so še naprej obhajali.

Cerkveni pevski zbori so še naprej peli in vadili.

Fantje in dekleta so se še naprej odločali za službo Bogu.

Novomašniki so še peli nove maše, ki so včasih prerasle v prava ljudska slavlja ...

In še bi lahko naštevali ...

Zvestoba vernikov in duhovnikov je v najhujših časih prehajala iz pričevalske v mučeniško kvaliteto. Slovenska Cerkev se jih zato s hvaležnostjo in s pieteto spominja, zbrala je in zbira – podobno kot krajevne cerkve v prvih stoletjih – "Acta martyrum", sezname iz pisnih ter ustnih poročil o njih mučeništvu. Iz vseh slovenskih škofij, tudi tržaške, goriške in celovške.

Junija 2000 so v Kočevskem rogu za pričevalce-heroje razglasili 228 vernikov, od nadškofa Vovka, duhovnikov, redovnikov, redovnic, bogoslovcev in redovnih bratov do očetov in mater, fantov in deklet, celotnih otrok in celih družin.

Za nekatere od njih se je že začel postopek, da bi jih vesoljna Cerkev v Rimu razglasila za mučence: med njimi so nadškof Vovk, msgr. Ukmar, Lojze Bratuž, Lojze Grozde ter Jaroslav Kikelj ...

Naj končam:

Dejstvo, da je Cerkev na Slovenskem v času totalitarizma stala in obstala, je treba vzročno povezati s pričevanjem in mučeništvom slovenskih vernikov, laikov in duhovnikov. To povezanost in vzročnost se da – po mojem – zgodovinsko empirično dokazati.

Verniki pa imamo – v potrditev te teze – še svoje lastno izkustvo, znano in vedno znova potrjeno, od prvih krščanskih stoletij naprej: Sanguis martyrum, semen christianorum – kri mučencev, seme kristjanov.

Po podatkih operativno-komunikacijskega centra generalne policijske uprave je lani na slovenskih cestah umrlo 262 oseb, leto poprej pa 276.

Slovenska vojska je prejela povabilo za sodelovanje v mednarodnih silah za vzdrževanje miru v Afganistanu (ISAF), kamor jo je povabila Nemčija.

Leto 2002 smo v domovini končali z 7,2-odstotno inflacijo, ki je 3,4-krat višja kakor v evropski petnajsterici. Tolikšna višina je najbrž ponoven tehten dokaz, da se od takega načina gospodarjenja brez hujših posledic ne znamo in nečemo ločiti niti poldrugo leto pred napovedanim vstopom v EU.

Po popisu prebivalstva iz leta 2001 na Hrvaškem živi 0,30 odstotka oziroma 13.173 Slovencev. Manjšinske skupnosti na Hrvaškem predstavljajo skupaj 10,4 odstotka prebivalstva.

Državni zbor je v sredo, 11. decembra, na tajnem glasovanju izvolil Toneta Ropa za novega predsednika vlade. Podporo so mu namenile koalicijske stranke. Ker pa se Rop po prepričanju opozicije z dosedanjim delom, predvsem kot minister za finance, ni izkazal, ga niso podprli v poslanskih skupinah Socialdemo-

kratske stranke, Nove Slovenije, Slovenske nacionalne stranke in Stranke mladih.

Slovenske devizne rezerve so konec oktobra znašale 6,99 milijarde dolarjev, kar je za skoraj 992 milijonov dolarjev nižje od skupnega zunanjega dolga države, ki je znašal 7,98 milijarde dolarjev.

S sklenitvijo pogajanj za članstvo v Evropski uniji – trajala so skoraj 5 let je Slovenija ob izteku leta 2002 dosegla enega glavnih zunanjepolitičnih ciljev. 13. decembra je na vrhu v danski prestolnici Kopenhagen petnajsterica desetih kandidatkam odprla vrata Unije. Slovenija, Poljska, Češka, Madžarska, Estonija, Ciper, Malta, Latvija, Litva in Slovaška bodo predvidoma 1. maja 2004 vstopile v "evropski klub".

Institucije EU bodo potrebovale okoli 150 slovenskih prevajalcev, poleg tega pa še 40 tolmačev. Med Slovenci je zanimanje za tovrstno delo sicer precejšnje. V Sloveniji je več sto zelo dobrih prevajalcev, ki pa si v splošnem ne upajo prevzeti dela pri institucijah EU. Ključni problem, poleg neurejenega pravnega statusa, je negotovost slovenskih prevajalcev. Podpisana pogodba z institucijami EU jim namreč stalnega dela ne zagotavlja, saj sploh ni jasno, koliko dela bodo

(Essen/Paderborn) Srečanje različnih narodov Paderborn 2002, pri gradu Neuhaus

REKLI SO ...

Hočemo Evropo na naših tleh

Predsednik NSi Andrej Bajuk je za tednik *Mag* ocenil, da je nova vlada Toneta Ropa "v resnici stara politična skupina in v prihajajočem letu nam ne obeta sprememb, ki jih Slovenija še kako potrebuje". Po njegovih besedah je novinec v vladi samo finančni minister Dušan Mramor, ki je "na parlamentarnem zaslišanju pozitivno odgovarjal na vprašanja o problemih, na katere je zadnji dve leti opozarjala opozicija". Bajuk je naštel zniževanje inflacije, potrebo po pregledni in gospodarni proračunski politiki ter razvoj kapitalskega trga. Vendar predsednik Nove Slovenije dvomi, da bo lahko finančni minister "v vladi, kakršna je", izpeljal predstavljeni program.

Glede problema visoke inflacije je Bajuk ocenil, da je to "zgodba o usodno zamujenih priložnostih". Vlada je po njegovih besedah začela o visoki inflaciji govoriti šele v zadnjih tednih, "ko nam voda teče v grlo", medtem ko se v minulih letih z njo ni resno ukvarjala. Novi premier Tone Rop je o problemu vendarle začel govoriti, "a pri LDS je treba biti zelo pozoren na razkorak med besedami in dejanji". "Na primer, proračun za leto 2003 in 2004 po naši oceni

ni skladen s potrebno politiko zniževanja inflacije, na drugi strani pa premier Rop, ki je proračun sestavil, reklamira njeno zniževanje," je še dejal Bajuk.

In katere ukrepe predlaga za znižanje inflacije? Po mnenju predsednika NSi bi morala Ropova vlada začeti pri sebi, s korenitim krčenjem proračunske porabe. Spremeniti bi se morala tudi cenovna politika nadzorovanih cen državnih monopolistov, potrebni pa so tudi odločnejši koraki pri zniževanju obrestnih mer. "Tudi centralna banka bo morala prek tečajne politike prispevati svoj delež. Vse to pa zahteva koordinacijo med vlado in Banko Slovenije, v čemer se doslej nista prav izkazali," je še dejal Bajuk.

Sicer pa je še ocenil, da se v Sloveniji preveč govori o tem, da naj bi se Ljubljana približala Bruslju in Slovenija Evropi. "Logiko približevanja Uniji bi morali obrniti in dojeti, da hočemo Evropo na naših tleh, tukaj, v Ljubljani, in drugod po Sloveniji." Predsednik Nove Slovenije je v pogovoru za *Mag* še menil, da "se še vedno premalo zavedamo zgodovinske priložnosti, da bomo z vstopom v EU lahko sooblikovali Evropo kot enakovredni državljani".

imeli. Prevajalci imajo tudi pravico, da prevod zavrnejo. Če bi to naredili večkrat, pa so lahko ob delo.

Za zdaj še ni jasno, ali bomo na "evropskem" referendumu hkrati odločali tudi o vstopu v zvezo Nato – še eni zunanje-politični prioriteti Slovenije, ki pa ima nekoliko manjšo podporo slovenske javnosti. Konec novembra je v Pragi devetnajsterica medse povabila 7

(Avstrija - Predarlška) Utrinek iz našega poletnega izleta v gorah. Sneg imamo poleti in pozimi.

vzhodnoevropskih držav, poleg Slovenije še Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Litvo, Romunijo in Slovaško. Po pristopnih pogajanjih naj bi marca 2003 podpisali pristopne protokole, vstop omenjenih držav v zavezništvo pa je pričakovati sredi leta 2004.

Podtalna voda v Sloveniji je ogrožena, predvsem v severovzhodnem delu države. Najvišja stopnja ogroženosti je namreč na Dravskem, Prekmurskem in Ptujskem polju, v Spodnjiesavinski dolini in dolini Bolske.

Kljub nekaterim pobudam, da bi nadomestilo za vožnjo po slovenskih avtocestah za osebne avtomobile ukinili, bomo cestnine v prihodnjih letih še vedno plačevali po ustaljenem načinu. Tudi vinjet, ki jih nekateri predstavljajo kot preprost in poceni način potovanja po avtocestah, v Sloveniji ne bo. V skladu z usmeritvami Evropske unije pa naj bi uvedli elektronski sistem cestninjenja v prostem prometnem toku, ki bi bil interoperabilen za vse države članice.

Komisija državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je v torek, 10. decembra, pripravila posvet o pomenu zakona o Slovencih po svetu. Na posvetu so sodelovali predstavniki oblasti, veleposlaništev, krovnih manjšinskih organizacij in organizacij v Sloveniji, ki se ukvarjajo z rojaki – tudi Cerkve. Tam sta bila škof Alojz Uran in ravnatelj Rafaelove družbe Janez Rihar. Predsednik državnoborske komisije Franc Pukšič se je na začetku zavzel za novo politiko v luči približevanja naše države Evropski zvezi. Resolucijo, ki jo je državni zbor sprejel januarja lani, je po njegovem potrebno nadgraditi v zakon, ki naj bi na enoten način uredil problematiko slovenske manjšine na kulturnem, političnem in gospodarskem področju.

Predsednik Franc Pukšič pričakuje, da bodo v letu 2003 uspeli pripraviti dovolj dober predlog zakona, ki ga bodo nato posredovali med Slovence po svetu in v zamejstvu. Hkrati je izrazil zadovoljstvo nad predlogi za pripravo zakona, pa tudi veselje, ker je zunanji minister Dimitrij Rupel kot predstavnik vlade zagotovil tehnično pomoč pri pripravi zakona.

(J. Francija) Veronika Horvat iz Dorneyrota s snaho Marijo

Domača zunanja politika v letu 2002

Tina Čuček – Delo

Dramatična pogajanja v Koebenhavnu o zadnjem, vendar ključnem vprašanju financiranja širitve so se za Slovenijo razpletla dokaj ugodno. Po najbolj črnem scenariju bi bila Slovenija lahko takoj po vstopu v Unijo celo neto plačnica v bruseljsko blagajno. In čeprav je bil dogovor dosežen na pregovorno črni dan – petek trinajstega – nam ta zagotavlja, da bomo v prvih treh letih po vstopu iz bruseljske blagajne dobili 250 milijonov evrov več, kot pa bomo vanjo prispevali. Slovenski pogajalci so ob tem dosegli še nekatere dodatne olajšave. Na področju kmetijstva je Slovenija dobila pravico do neposrednih plačil iz domačega proračuna, po letu 2007 pa si slovenski kmetje lahko obetajo takšno podporo kot kmetje v sedanjih članicah. Nekoliko manj denarja od pričakovanj bomo dobili iz skladov za regionalni razvoj. Na drugi strani se je Unija obvezala, da bo primaknila skoraj polovico sredstev, potrebnih za vzpostavitev zunanje schengenske meje s Hrvaško. Pristopno pogodbo z Unijo, ki jo bodo morali do predvidenega datuma vstopa potrditi parlamenti sedanjih in bodočih članic, naj bi Slovenija enako kot preostalih devet pristopnic sklenila 16. aprila 2003 v Atenah. V prvi polovici leta naj bi slovenski volivci o vstopu Slovenije v Unijo odločali na referendumu.

(Bruxelles) Dve svetlejši stavbi sta Slovenski pastoralni center, Av. de la Couronne 206 – 208.

A N G L I J A

LONDON

To poročilo nastaja na peti dan novega leta Gospodovega 2003. Vrniti se moram vse do praznika Brezmadežne, ki smo ga obhajali v kapeli Našega doma v Londonu. Ker je bil praznik ravno na drugo adventno nedeljo, se ga je udeležilo prav lepo število naših londonskih rojakov. **Veliko presenečenje praznika** pa je vsekakor bil za vse navzoče **prihod našega veleposlanika v Londonu, dr. Marjana Senjurja in njegove soproge Mojce, k slovenski sveti maši v kapelo Našega doma.** Vsi navzoči smo bili njunega obiska in udeležbe pri slovenski maši nadvse veseli, še posebno, ker je bil njun obisk za večino presenečenje. Pri sv. maši smo se v goreči molitvi še posebej spomnili težko preizkušene družine Slave in Keitha Milesa, ki je izgubila svojega sina edinca, Andreja, v prometni nesreči v Sloveniji. Po sv. maši, med katero smo peli v glavnem znane Marijine pesmi in seveda Angel Gospodov, je v zgornjih prostorih sledila pogostitev in sproščen ter nadvse prijeten pogovor z visokima gostoma. Na vse sta naredila zelo prijeten vtis skromnosti, domačnosti in velike odprtosti (tolerantnosti) v pogovoru in navezovanju stikov z ljudmi.

Že v soboto pred tretjo adventno nedeljo je župnik obiskal rojake v okolici Leedsa. Najprej se je oglasil pri gostoljubnih Brcarjevih v Castelfordu, kjer mu je dobra

Pepca, kakor vsakokrat, tudi tokrat pripravila izvrstno slovensko kosilo. Že ob 3. uri popoldne smo imeli slovensko mašo v zelo prijazni in že kar praznično okrašeni župnijski cerkvi v **Rothwellu**. Po maši smo se, kakor vedno v adventem in postnem času, skoraj vsi pri maši navzoči zadržali pri nadvse gostoljubnih Kravosovih na pogostitev in izmenjavo voščil ter dobrih želja za bližajoče se praznike. Franc Artič je prinesel s seboj celo svojo novo harmoniko in zaigral, da je bilo veselje. Predvsem pa je s harmoniko spremljal naše slovensko petje. Po navadi je vselej že kar pozna ura, ko odidemo od tako zelo gostoljubnih Kravosovih. Še preden se razidemo, nas vedno obišče njihov sin duhovnik Peter, ki je župnik na angleški župniji v Bradfordu. Župnik Cikanek pa tudi vedno prespi pri Kravosovih, kar v prazni Petrovi sobi. Naslednjega dne ga čaka **pot v Keighley** nad Bradfordom. Po kosilu pri dobrih Koflerjevih (pri »Ani in Ladu«) se zberemo ob 3. uri k slovenski maši v prostrani cerkvi sv. Ane. Če ne bi bilo v tem kraju obeh Zajčevih družin, bi bila cerkev skoraj prazna. Tako pa se nabere kar nekaj ljudi – celo lepo število otrok. Tudi ministranti pri tamkajšnji slovenski maši ne manjkajo. Zajčevi so tudi dobri pevci in prav lepo zapojejo adventne in božične pesmi, še zlasti ko jim prideta na pomoč iz oddaljenega Rothwella Kravosova Mimi in Mirko. Tokrat smo imeli skupno srečanje po sv. maši kar na domu Zajčeve Ivanke, ker je bil salon župnijskega kluba zaseden.

Po kratkem postanku pri Zajčevih je župnik nadaljeval pot z Najsvetejšim (z Bogom) k dr. Lavriču v Clayton pri Doncastru – nesel je sveto obhajilo našemu dobremu zdravniku, ker zaradi osla-

belosti (saj se bliža 90-tim letom) ne more več v cerkev. Malo za tem, ko je vstopil v hišo slovenski župnik, je pozvonil na vratih lokalni angleški župnik, ki je prišel k Lavričevim na kratek obisk. Tako je potekal obred sv. obhajila v navzočnosti kar dveh duhovnikov. Še kar dolgo v noč je slovenski župnik ostal v pogovoru z gospodom doktorjem in nadvse dobro gospo Lavričevo, ki zdravstveno oslabelemu soprogu streže z izredno velikodušnostjo, nesebičnostjo in predvsem ljubeznijo. Gospod doktor je pri svoji častitljivi starosti ohranil neverjetno odličen spomin in duševno ter duhovno prisotnost. Vedno rad bere in je na tekočem z vsem, kar se dogaja v Sloveniji in drugod po svetu.

Župnik je prespal pri gostoljubnih Lavričevih v »svoji sobi« in se naslednje jutro že zgodaj podal na pot v London. Poleg vsakdanjih dolžnosti in opravlil je župnika v tem tednu čakalo še snemanje božičnega sporočila svetega večera za slovensko oddajo BBC-ja London.

V soboto pred četrto adventno nedeljo je prišel na enotedensko bivanje v Naš dom semenišnik – maturant iz Maribora, mladi gospod Sebastijan Valentan. Naslednje jutro sta se z župnikom podala na 150 km dolgo pot v Nuneaton, kjer je bila v prijazni novi cerkvi v **Chapel Endu** slovenska maša s precej številno udeležbo. Sebastijan je pomagal pri oltarju in tudi lepo bral eno od nedeljskih beril. Tudi lepo število otrok je bilo navzočih. Po maši, pri skupnem srečanju v župnijski dvorani, so vsi otroci pa tudi nekateri najstarejši prejeli božične darove, ki jih je zanje pustil še sv. Miklavž, ko se je oglasil pri župniku v Našem domu

v Londonu. Predvsem po zaslugi Sajetovih (zlasti Lojzka s Stello in družino), Kenkovih in Prevčevih so bili vsi navzoči lepo pogoščeni s prazničnimi dobrotami. Janko nikoli ne pozabi na župnika, ko mu za okrepčilo pripravi odlično kislo zelje s kranjsko klobaso in kruhom – poleg pa še kozarček ali dva dobrega domačega vina, lahko pa tudi odličnega jabolčnika.

ln že sta župnik in njegov spremljevalec Sebastijan na poti iz Londona v Bedford za mašo svetega večera ali že kar slovenske polnočnice. Pot (80 km), ki jo župnik v normalnih pogojih opravi v dobri uri, je sedaj trajala skoraj 4 ure, ker se je promet po glavni avtocesti M1 odvijal po polževo. Na sveti večer vse hiti iz Londona, ker hočejo ljudje preživeti božič kje na deželi. Potem ko sva odmolila vse tri dele rožnega venca, sva le prispela do Gabrijele, ki je za naju in za njenega brata Filipa skuhalo večerjo. Po praznični večerji smo se morali vsi skupaj kar podvizati, da smo še pravočasno prišli v cerkev, kjer je bilo potrebno vse lepo pripraviti za slovesno slovensko mašo s kajenjem. Pred sveto mašo je tudi vedno nekaj spovedi, kar je za ta kraj pohvalno. K sv. maši se je zbralo celo več ljudi, kot smo pričakovali tisti, ki slovenske razmere v Bedfordu kar dobro poznamo. K našemu bogoslužju pride vedno tudi nekaj Neslovencev. Svetonočna maša je potekala kar se da slovesno. Pel je župnik in s srcem so peli božične pesmi vsi navzoči rojaki. Že med mašo in prav tako po njej smo si vsi voščili in iskreno želeli blagoslovljene praznike Gospodovega rojstva in polno božjega blagoslova v novem Gospodovem letu 2003.

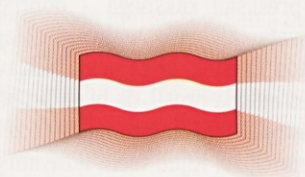
Iz Bedforda sta se župnik in Sebastijan vrnila v Dom opolnoči. Še je bil čas za kropljenje in kajenje vseh prostorov Našega doma, začenši pri lepih jasicah v kapeli, ki jih je tokrat napravil Sebastijan. Po hišnem blagoslovu sta povabila navzoče goste Doma, da so se jima pridružili pri polnočnem okušanju odlično pripravljene (pečenega) purana, ki ga je tudi tokrat spekla naša dobra Alma iz Bedforda. Ura se je nagnila že proti jutru, ko smo stanovalci hiše odšli k zasluženemu počitku.

Sam božični dan samo obhajali z vsem bogoslužjem dneva kar v kapeli Doma ob sicer slabi udeležbi, kajti res pravi slovenski božič je vedno naslednji dan v Rochdaleu (sedaj v kapeli poljskega kluba) za vse rojake iz okolice Manchestra, Bradforda in Leedsa. Letos je prišlo k tej sveti maši manj rojakov kot po navadi, ker je bilo tudi izredno deževno in viharo vreme. Maša pa je bila kljub temu zelo slovesna s petjem in kajenjem. Somaševala sta kar dva slovenska duhovnika, gospod Peter Kravos in župnik Cikanek. Člani nekdanjega slovenskega pevskega zbora v tem kraju še vedno radi pridejo k tej

sveti maši in ko med mašo stopijo skupaj, še vedno lepo zadoni slovenska božična pesem. Za spremljavo na orgle (harmonij) pa gre zahvala dobri Majdi Grkmanovi, ki pride od daleč, da je lahko pri slovenski božični ali velikonočni maši v Rochdaleu.

Po maši smo, kot vedno, imeli pogostitev v prostorih poljskega kluba. Za hrano so poskrbele naše dobre gospodinje, še posebno Olga, Anka in druge. Vsem prav lepa hvala in polno božjega blagoslova v novem letu 2003.

S. C.

A V S T R I J A

DUNAJ

Letošnji advent smo na Dunaju preživeli mirneje kot lani, ko nas je vsako nedeljo obiskal kakšen pevski zbor iz Slovenije. Le ob vstopu v adventni čas, na prvo adventno nedeljo, je pri nas gostoval

Na martinovski veselici na Dunaju je Bojan pridno žgečkal harmoniko.

ženski pevski zbor, kar smo že omenili v prejšnji številki Naše luči. Druga adventna nedelja je sovpadla z velikim Marijinim praznikom brezmadežnega Marijinega spočetja. Kot vsako drugo nedeljo v mesecu je naš gospod župnik tudi to nedeljo obiskal naše rojake v Linzu in Freilassingu. Pri nas je maševal gospod Stane Žlof. Za našo farno skupnost je bil to poseben dan veselja, saj nas je po maši obiskal še sv. Miklavž. Pričakali smo ga s pesmijo: Nikolaj, zavetnik svetih. Ne le najmlajši, vsi smo se ga otroško razveselili. Napeto smo mu prisluhnili, da ne bi preslišali kakšnega dobrega nasveta ali celo pohvale. Mag. Anton Levstek, ki ga je sv. Miklavž letos menda prosil, da bi ga pri nas "zastopal", je nalogo opravil zelo prepričljivo. Kljub vsem težavam je prišel k nam in veliko košaro daril za otroke je prinesel s seboj!

Adventna duhovna obnova se je tudi letos, kot že mnoga leta poprej, začela v soboto pred tretjo adventno nedeljo, popoldan ob petih. Vodil jo je msgr. dr. Janez Zdešar. Vsi, ki ga poznate, boste zaslutili, kakšno bogastvo nam je poklonil tista dva dneva, ko je bil

pri nas. Spraševali smo se, o čem nam bo predaval, on pa nas je najprej zbudil iz pasivnega poslušanja s preprostim vprašanjem: "V kaj ali koga verujemo?" Zelo enostavno vprašanje. Tudi odgovor je enostaven, le da ga v kratki in jedrnatih oblikah težko izrazimo. Zato tudi nismo mogli izkoristiti bogate ponudbe in gospodu Zdešarju zastaviti kup vprašanj, čeprav nas je vzpodbudil, češ: "Saj ni neumnih vprašanj, neumni so lahko le odgovori." Spomnila sem se nešteti primerov, ko slišimo: "Ne sprašuj tako neumno!" Ostala je velika želja, da bi Sveto pismo bolje spoznali.

Drugi dan duhovne obnove, v nedeljo, 15. decembra, je maševal zlatomašnik msgr. Zdešar. Kot je sam dejal, smo ga presenetili in, upam, tudi razveselili s pesmijo: Zlatomašnik bod' pozdravljen.

Naslednjo nedeljo, ko smo prižgali še četrto svečo na adventnem vencu, nas je bilo pri maši manj kot sicer, saj so se mnogi že odpeljali v domovino.

V mnogih avstrijskih cerkvah so svetonočno bogoslužje predstavili na najrazličnejše večerne ure, mi pa

smo srečni, da naš gospod župnik z nami še vedno slavi Gospodovo rojstvo ob polnoči. Morda je to tudi eden od vzrokov, da smo pri tej sveti daritvi v naši cerkvi Srca Jezusovega ugledali mnoge neznanne obraze, ki jih je menda res Sveti Duh privedel k nam, kot je v pozdravnih besedah od srca dejal gospod Štekl. Pa ne le njih, to velja tudi za skupinico tamburašev, ki so nas presenetili in pred polnočnico v cerkvi zaigrali nekaj božičnih pesmi.

Slovesen in upanja poln božič smo proslavili s slovesno sveto mašo. Že naslednji dan, na štefanovo, pa smo se spet zbrali v naši cerkvi. Iskreno rečeno nas ta dan privede skupaj tudi že tradicionalno praznovanje naših godovnikov Štefanov, ki jim od srca želimo vse najboljše.

Zadnji dan v letu smo se tudi letos zvečer ob 19. uri z zahvalnim bogoslužjem Bogu zahvalili za vse, kar nam je bilo v zadnjem letu dano. Naši gospe Ana Oswald in Marija Lesjak pa sta tudi na Silvestrov večer pomislili na nas. S seboj sta prinesli različne dobrrote in pri skupni zadnji večerji v letu 2002 smo se še enkrat počutili kot velika družina, preden smo odhiteli vsak na svoj dom.

Vstopili smo v Gospodovo leto 2003. Tako kot otroci v adventu radovedno odpirajo okenca na adventnih koledarčkih, morda mi odpiramo skrivne koticke naših src, da bi jih osvetlila božja ljubezen. Za nas kristjane je božič praznik, ko se hvaležno zazremo nazaj, istočasno v miru prisluhnemo, kakšne darove nam bo prineslo novorojeno božje dete! Prelomnica leta pa je morda za ves svet, tudi za tiste, ki še niso prejeli milosti zaupanja v Boga,

Mladina s slovenske Koroške je s pesmijo po dunajskih ulicah oznanjala Kristusovo veselo oznanilo.

dan številnih dobrih sklepov in vsaj miselnih preobratov.

Ves blagoslov z nebes v tem letu vam želi

Karmen Fabi

LINZ

Zadnjo nedeljo v oktobru je praznoval svoj **50. rojstni dan Vinko Dvoršak**, ki se je rodil 21. oktobra 1952 v Vinčki vasi v bližini Sv. Lenarta v Slovenskih goricah. Tam je preživel svoje otroštvo. Izučil se je za peka. S petnajstimi leti je Vinko odšel v tujino, da bi si laže zaslužil svoj vsakdanji kruh. Delovno mesto je dobil v Linzu, kjer se je tudi priključil slovenski skupnosti. Nekaj let nazaj ga je doletela zelo nevarna bolezen – levkemija. Veliko časa je prebil v bolnišnici v Linzu. Slovenska skupnost iz Linza mu je stala ob strani. Njegovi dragi na domu – mati, brat in sestra, ter ostalo sorodstvo pa so zelo čutili z njim. Ravno v tem času, ko je bila zanj zelo resna situacija, je njegova mati še posebej goreče molila in prosila Boga za zdravje svojega sina Vinka. Njena prošnja in molitev tudi drugih njegovih prijateljev in znancev je bila

50. rojstni dan Vinka Dvoršaka

uslišana. Vinko je ozdravel! Posebno zaslugo ima njegov brat, ki mu je daroval kostni mozeg.

Tako je bilo praznovanje njegovega rojstnega dneva toliko bolj ganljivo in lepo. Bivši izseljeniški duhovnik Ludvik Počivavšek, ki od septembra slušbuje v Lenartu v Slovenskih goricah, mu je ob tej priložnosti rekel, da naj ga ne vznemirja dejstvo, da naša ljuba leta tako hitro minejo. To ni problem samo tistih, ki praznujejo abrahama. Kajti vsakega odraslega vznemirja hitro minevanje časa. V tolažbo mu je povedal misel nekega pesnika, ki pravi tole:

»Ko sem postal štirideset let star, sem bil na nek način obupan in potr. Toda moj stari prijatelj me je potolažil z besedami:

'Ne pritožuj se, če postajaš vsako leto starejši – tega privilegija nimajo vsi ljudje.'

Zato sem sedaj zadovoljen z vsakim novim letom, ki ga smem doživeti.«

Tako vam, dragi Vinko tudi mi vsi ob vašem prazniku želimo, da bi bili zadovoljni z vsakim novim letom, ki ga boste doživeli in naj vam ta rojstni dan in leto, ki je pred vami, prinese več veselja in radosti, več miru in lepote. Manj

Slavljenec Vinko Dvoršak, na levi njegova mama, na desni pa Ludvik Počivavšek

Krst Lukasa Skale

vsakodnevnih skrbi in več trenutkov za mir.

To vam želimo danes in to so naše želje za vsa leta življenja, ki so še pred vami.

Tretjega novembra je bil **krst Lukasa Skale**, ki je vnuk gospe Matilde Grandovec. V začetku decembra je bilo v Linzu še eno presenečenje: gospa Angela Roschnai je tudi dobila vnuka. Tako je v sorodstvu Grandovec in Roschnai v tem času veliko veselje. Slovenska skupnost se zelo veseli vsakega novega člana.

Lep pozdrav iz Linza

BELGIJA in NIZOZEMSKA

Tudi Slovenci v Belgiji in na Nizozemskem smo veseli, da moremo Slovincem na vseh koncih sveta in v domovini v Naši luči vedno znova predstaviti svoje življenje in delo. Tokrat želim na kratko opisati dogajanje v adventnem času in ob božičnih praznikih.

Tudi tukaj je mesec december poln posebnega razpoloženja. Ne moremo se sicer hvaliti z ne vem kakšnimi posebnimi prireditvami in dosežki, a se vseeno dogaja marsikaj lepega. Advent je bil v glavnem takšen, kot so drugi meseci v letu, razen seveda adventnih pesmi.

In kako je pri nas običajno vsak mesec? Vsako prvo nedeljo imamo slovensko mašo v Heerlenu na Nizozemskem. Pri tej maši vedno poje odlični zbor »Zvon«. Na drugo nedeljo v mesecu je ena maša v Genku in druga v Eisdnu. Pri teh mašah je ljudsko petje.

Na novo vpeljana **maša v Bruslju** v Slovenskem pastoralnem centru na tretjo nedeljo v mesecu ob 16. uri je lepo obiskana. Tu uporabljamo slovenščino in francoščino. Da bo ljudsko petje postajalo vse bolj pogumno, imamo vsakič tudi kratke pevske vaje. Po maši vedno sledi v pritličju v prostranem hodniku prijeten prijateljski klepet ob kavi, čaju ali (zlasti za moški svet še bolj zanimivi) drugačni kapljici. Po vzoru mnogih slovenskih skupnosti v Nemčiji in verjetno še kje se dogovarjamo o tem, da bi ljudje s seboj prinesli kakšne doma pripravljene sladke in druge dobrote, ki bi jih potem med seboj bratsko delili okrog prijateljske mize.

Posebna prireditev v adventu je bila **božičnica**, ki sta jo pripravila društvi »Slomšek« in »Naš dom«. Obisk je bil zelo dober, saj je bila obenem tudi »cecilijanka« zbora »Slomšek«. Odlično kosilo pa je lahko dobil vsak, ki se je bil zanj prijavil.

Srečna babica Iva Hafner z vnučkom Larsom

V Bruslju so organizatorji pouka slovenščine, ki poteka vsakih 14 dni v Slovenskem pastoralnem centru, pripravili **miklavževanje**. Verjetno je bilo to v Bruslju prvič, in upamo, da ne zadnje, saj se je zbralo kar 60 ljudi.

Božične maše so bile kot vsako leto. Na sveti večer je bila prva ob 20. uri v Genku v italijanski cerkvi. Peli so v glavnem nekateri pevci in pevke iz zbora »Slomšek« ob pomoči pevcev zbora »Naš dom«. V cerkvi pa je bilo 80 ljudi tudi iz 100 km oddaljenih mest – Slovencev in drugih narodnosti.

Druga je bila **polnočnica** v Heerlenu na Nizozemskem. Tu je zares lepo in visoko kakovostno pel domači slovenski zbor »Zvon«, ki ima kar 35 članov. V cerkvi pa je bilo približno 200 vernikov iz Nizozemske, Nemčije in Belgije.

Tretja božična maša je bila na božič ob 10.45 (v Eisdnu, kjer je sedež Slovenske katoliške misije, kjer je tudi bivališče slovenskega duhovnika). Zelo lepo je pel domači zbor »Slomšek«. Pri tej maši nas je bilo zbranih 40.

Mislim, da je skupno število udeležencev pri treh slovenskih mašah – 320 – kar razveseljuje. Seveda to niso bili samo Slovenci, ampak tudi ljudje, ki so naši prijatelji ali jim je všeč slovensko petje in slovenska dežela. Pa tudi maša ni bila samo slovenska, saj je bil kakšen del v nizozemskem jeziku. Le petje je v celoti slovensko.

Pri vsaki od teh maš se marsikateremu rojaku orosijo oči, saj se v spominih vrača v prelepo Slovenijo in njena nepozabna praznična izročila. Zlasti naši zbori nam s slovensko božično pesmijo za trenutek priključijo domače praznično vzdušje.

Pri božičnih mašah smo delili naše župnijsko glasilo »Bakla«, ki je nastopila 51. leto izhajanja. V zadnji številki je poročilo o dogodkih v letu 2002 in spored bogoslužja do velike noči 2003.

Vse bralce Naše luči pristrčno pozdravljam!

Lojze Rajk

Prvoobhajanci v Parizu skupaj z župnikom Silvom

F R A N C I J A

PARIZ

V pariški skupnosti smo se med prazniki **poslovlili od pokojnega Alojza Iskre**. Rojen je bil 18. 5. 1934 v kraju Lisac pri Reki na Hrvaškem. V Francijo je prišel že leta 1956 in delal kot finomehanik vse do zadnjega. Ves čas je živel v Herblayju, kjer za njim žalujejo žena Lavra in otroka Dorian in Susanne z družinama. Pokopan je na izredno lepem krajevnem

Slovo od ge. Jožice v dvorani gospoda Flisa v Parizu

Pokojni Alojz Iskra

Moški pevski zbor Poljubin

pokopališču. Zahrbtna in neozdravljiva bolezen mu je skrajšala dneve na zemlji, naj uživa srečno večnost pri Bogu.

JUŽNA FRANCIJA

Utrinek

Minilo je dobro leto, odkar se je morala s. Cirila Knafelc preseliti s toplega juga Francije, iz oljčnega gaja v pariško okolico, v dom za ostarele. Verjetno marsikateri rojak in rojakinja ne ve, kje sedaj živi, zato navajamo njen naslov: Grand Manoir, 2 rue du Fort Manoir, 78320 Le Mesnil Saint Denis, tel. 01 3461 8679.

V tujini se nam na žalost večkrat zgodi, da izgubimo sled za kom in vez z ljudmi, ki smo jih dolga leta poznali ali so delali na ta ali oni način za slovensko skupnost. S. Cirila je prišla v Francijo pred drugo svetovno vojno in je pomagala mnogim beguncem in duhovnikom v navalu prvih povojnih let, ko so številni naši ljudje iskali zatočišče v Franciji, kamor je večina prišla brez vsega. Pozneje, ko se je ustanovila Slovenska katoliška misi-

Silvo Česnik počasi okreva po hudi bolezni.

ja, je v njenem delu sodelovala nesebično in vztrajno. Dolga leta je učila verouk in slovenščino ter sodelovala z Društvom Slovencev, ko je nastalo in začelo delovati. Pozneje je poleti tudi vozila skupine otrok v Slovenijo z Orient Expresom, kar je bilo zelo ugodno za nas starše, ki smo delali in nismo vedeli, kako bi zaposlili otroke v času počitnic.

Tako je s. Cirila nad 50 let vztrajno in nesebično pomagala našim družinam in celotni slovenski

skupnosti, nosila je pomemben delež pri ohranjanju govorne matere besede med slovenskimi otroki. Noben napor, nobena žrtev ji ni bila odveč. Bili smo ji in smo ji še vedno zelo hvaležni.

Materina beseda je nenadomestljiva sila, ki nas posebno v temnih dneh, ko smo potrti, popelje s svojo čarobno močjo po jasninah neba čez hribe in doline vse tja do domačega kraja, ko zopet lahko prepusimo svoje misli vonju zelenega žita in si utiramo pot v gmajno, kjer gnezdiijo ptice. To je melodija spominov, v kateri zazvenijo še tako zarjavele strune srca.

Moja dežela

*Moja dežela
so grčave roke,
ki trosijo seme,
so polja zarasla in mak.*

*Moja dežela je zemlja,
ki grudi odpira
in rane blaži,
je trta za hišo.*

*Moja dežela so hrasti,
ki v zboru brenčijo,
sta sneg in stopinja,
je misel, ujeta v sanje.*

Skupina izletnikov v Burgundiji

*Zahajam na Laze
in gledam v dolino,
v studencu zajamem,
si vina natakam.*

*Po jasninah neba se sprehajam,
iščem kali
in utiram si pot
po trnjevi stezi.*

Ana Vičič-Segu

NANCY

V spomin

Ivana Zvera ni več med nami.

V poznojesenski noči, 27. 11. 2002, je v mestu Nancy za vedno zaspal v severovzhodni Franciji znani slovenski rojak Ivan Zver.

Rodil se je sredi prekmurske ravnice v vasi Nedelica 18. 5. 1913; takrat, ko je Prekmurje bilo (v sklopu avstroogrske monarhije) še pod madžarsko krono. Njegovi starši so bili revni poljedelci, a po duši bogati Slovenci. Po končani osnovni šoli so ga poslali na gimnazijo v Mursko Soboto, kjer je bil po priključitvi Prekmurja k Sloveniji (leta 1921) eden izmed prvih dijakov te nove slovenske izobraževalne ustanove. Bil je zelo nadarjen, zato je po maturi (še z drugimi »vrlimi« prekmurskimi fanti) odšel v višje šole v Ljubljano. Tako kot vsaka pobožna prekmurska mati je tudi Ivanova (mama) želela, da bi postal duhovnik. Toda, veliko je poklicanih, a malo izvoljenih ... Ivan se je odločil za študij prava. Da se je lahko preživljal, je moral med študijem veliko delati oz. je inštruiral dijakke. Bil je tudi eden izmed ustanoviteljev Kluba Prekmurskih študentov, kateremu je nekaj časa tudi predsedoval. Kulturno-politično delovanje tega kluba ter napredne ideje, ki so se jih »nalezli« v Ljubljani, so posre-

dovali tudi v svoje rojstno Prekmurje. Pod vplivom idej Janeza Ev. Kreka se je Ivan zavzel za krščansko-socialni program. Predvsem so se zavzemali za agrarno reformo, ki so jo tudi dosegli s tem, da so bivšim veleposestnikom oz. na madžarskem živečim grofom odvzeli zemljo in jo dali v obdelovanje prekmurskim obubožanim kmetom.

V Ljubljani je Ivan spoznal mlado učiteljico Hedviko, s katero sta se poročila in imela dva otroka. Čim je dokončal študij, pa je moral na odsluženje vojaškega roka, in to v času, ko je Hitler že na veliko rožljal z orožjem po Evropi. Tako ga je vojna vihra zajela pri prvih vratih ..., v kraljevi gardi v Beogradu. Kljub mnogim nevarnostim pa se je po večtedenskih peripetijah srečno vrnil k svoji ženi v Ljubljano. Seveda pa je bila vojna tudi v Sloveniji oz. v Ljubljani, ki so jo že zasedli Italijani. Kot zaveden Slovenec se je že po nekaj mesecih znašel v skupini odporiškega gibanja. Toda slabo organizirane ter nenavdušene nad prevzemom vodilne vloge komunistov v tem gibanju so jih že po dveh mesecih zajeli okupatorski vojaki. Na srečo je pred zajetjem Ivan pravočasno odvrnil puško in tako je vojak, ki ga je preiskal, v njegovem žepu našel edino »orožje« rožni venec. Tudi ta vojak je bil veren katoličan in mu je celo potožil, da ni rad v okupatorski vojski. Ivana so odpeljali v znano italijansko koncentracijsko taborišče Gonars, od koder so ga po dveh letih izpustili. Da bi lahko preživljal svojo mlado družinico, je po vrnitvi v Ljubljano sprejel službo na sodišču. Zaradi te službe, predvsem pa zaradi njegove demokratične usmerjenosti so ga zmagoslavni komunisti dali na »črno listo«, o čemer ga je obvestil

njegov vplivni znanec. Da si je rešil življenje, se je ob koncu vojne na prigovarjanje svoje ljubeče žene s težkim srcem umaknil v zavetje demokratičnih zaveznikov v Italijo. Šele enajst let za tem se je družina lahko ponovno združila, in to v Franciji, ki so si jo izbrali za svojo novo domovino ...

Že v gimnaziji se je Ivan pridno učil francoščine in ga je Francija vedno zelo mikala. Po krajšem zadrževanju v begunskih taboriščih v Italiji ter v začasnih službah po Franciji se je leta 1934 ustalil v mestu Nancy, kjer se mu je dve leti za tem pridružila še žena z otrokoma. V Nancyju je Ivan našel redno zaposlitev v mlekarški industriji, kjer so kmalu ocenili njegove intelektualne sposobnosti in mu zaupali mesto vodje oddelka. V tej službi je ostal vse do upokojitve leta 1978.

Zaradi velikega števila beguncev in ekonomskih emigrantov, ki so prihajali iz Titove Jugoslavije in ki niso znali francosko, mu je znanec, pravnik, predlagal službo uradnega tolmača in prevajalca za jugoslovanske jezike, kar je Ivan rade volje sprejel. Tako je vsaj delno prišlo do izraza njegovo poznavanje prava ter prav poliglotsko znanje več evropskih jezikov. To honorarno službo je prenehal opravljati šele pol leta pred smrtjo, ko so mu moči opešale.

Bil je rahločutne narave. Zelo ga je prizadela nenadna smrt komaj 51 let starega sina Janeza. Pogostoma se mu je tožilo po Sloveniji, še posebno po njegovem Prekmurju. Čim je politična nestrpnost v Jugoslaviji popuščala in dokler so mu moči dopuščale, je vsako leto z veseljem hitel v domovino obiskat svoje ter stare znance in prijatelje. Rad je prebiral publikacije, ki so jih

izdajali slovenski emigranti v Argentini in drugje v svobodnem svetu. Od vsega začetka je bil naročen tudi na Našo luč, v kateri je včasih tudi sam opisal svoja otožna čustva do domovine. Prejemal je tudi revijo Stopinje, ki so jo občasno izdajali prekmurški krščanski intelektualci in v katero je tudi sam prispeval več člankov.

Od njega smo se poslovili v soboto, 30. novembra, v cerkvi svetega Petra v Nancyju, kamor sta z ženo vsako nedeljo hodila k maši. Med pogrebno mašo smo mu v slovo zapeli njegovo priljubljeno pesem Lepa si, lepa si ...

Njegovo truplo počiva v francoski zemlji, zraven sina Janeza, njegov duh pa še naprej živi med nami, ki smo ga poznali, in v njegovem rojstnem Prekmurju.

Ženi Hedviki, hčerki Alenki in vsem njegovim potomcem izraža-mo iskreno sožalje.

Branko in ostali rojaki iz Lorene

izvrstno. Pohvalili so prizadevni kuharici, Dolenjki, Jožico Seličanec iz Uršnih sel in Ljubico Flajs iz Trebnjega. Slovenske kuharice so sploh fenomen – dober glas se širi že po vsem Berlinu!

V petek, 6. decembra, prav na praznik sv. Miklavža, pa smo z veseljem pozdravili berlinskega nadškofa kardinala Georga Sterzynskega, ki je prišel kot sveti Miklavž. Daroval je mašo za otroke iz Schoeneberga in Tempelhofa, to sta dve okrožji, ki sta sedaj ena občina in je 10. največja mestna občina v Nemčiji. Zbralo se je okrog 200 otrok s svojimi vzgojiteljicami iz vrtcev. To so bili otroci, ki živijo v Berlinu, njihovi starši so doma iz 28 držav. Lepo jih je bilo pogledati, to pisano družino različnih ljudi, različnih narodnosti in barv kože! Kardinal je bil zanje živi Miklavž, ki je z njimi ostal tudi na kosilu. Bilo je enkratno in nepozabno doživetje!

Slovenci smo bili še posebej ponosni, saj je kardinal med mašo blagoslovil dodatek k vitražu blaženega Slomška – štiri okenca na ograji pod oknom v prezbiteriju, kjer je umetnik Darko Lesjak v slovenskem jeziku zapisal: »VERA BODI VAM LUČ!« Kardinal je pohvalil naša prizadevanja, da imamo v svoji sredini slovenskega svetniškega kandidata, ki ga vse bolj sprejemajo in spoznavajo tudi Nemci.

V soboto, 7. decembra, je bila v stolnici slovesna maša, ki jo je vodil apostolski nuncij dr. Giovanni Lajolo, pri kateri je somaševal tudi slovenski duhovnik Izidor Pečovnik. To je bila maša za tuje diplomate in za vse tujce v Berlinu. Slovenijo sta v gorenjskih narodnih nošah, ki so last slovenske župnije, zastopala Suzana in Timo Ipavec,

prisotna je bila tudi slovenska konzulka v Berlinu, Irena Gril. Po maši je bil za vse prisotne sprejem v kardinalovi dvorani. Žal je bil kardinal odsoten, ker mu je umrla mati in se je udeležil pogreba. V molitvi so se spomnili njegove pokojne mame s hvaležnostjo, da je rodila, vzgojila in Berlinčanom podarila tako velikega moža.

Prav tako v soboto, 7. decembra zvečer, se je v slovenski župniji zbralo pri maši veliko otrok, mladih in njihovih staršev. Po maši je okrog 100 otrok, Slovencev tretje generacije v Berlinu, obiskal Miklavž. Organizator prireditve je bil Bojan Simončič, blagajnik župniškega pastoralnega sveta, ki je k sodelovanju povabil veliko mladih in odlično jim je uspelo! Novi učitelj slovenskega dopolnilnega pouka, gospod Vladimir Donaj, je Miklavžu z otroki pripravil resnično lep program, tako da smo spet vsi skupaj preživeli lep večer.

Božič v Berlinu

Slovenci v Berlinu so božič lepo praznovali. V cerkvi sv. Elizabete so imeli kar tri polnočnice: ob 16. uri za otroke, ob 21. uri za Nemce in ob polnoči pravo slovensko polnočnico.

Na sveti večer so z veseljem prisluhnili starim, marsikje že pozabljenim božičnim pesmim, ki jih je v programu pred polnočnico prepevala vokalna skupina SVIT Z MAJO iz Šaleške doline in z njimi vrnila ljudi v čase, ko so bili še doma. In ko se je opolnoči oglasila SVETA NOČ, se je marsikomu utrnila solza ob spominu na božič doma ...

Po maši so se kot ena velika družina zbrali v veliki dvorani, kjer so ob čaju in potici obujali spomine na dom in se veselili, da so srečno

BERLIN

Obisk Miklavža

Dobri mož, sveti Miklavž, se je med Slovenci v Berlinu letos oglasil kar trikrat. V četrtek, 5. decembra, je bil v slovenski župniji dekanjski Miklavž. Kot vsako leto so se tudi letos srečali duhovniki in tajnice iz vse dekanije, ki so se ob dobrotah slovenske kuhinje in ob dobri kapljici iz slovenskih kleti počutili

doživeli še en božič, duhovno obogateni vračali na svoje domove na različne konce Berlina.

Na sam božič je bila maša ob 10. uri in za tiste, ki so bili pri polnočnici, še večerna ob 19. uri, pri kateri so spet prepevali gostje iz Slovenije.

Cerkev je bila polna, kljub temu da je veliko ljudi za božič šlo domov v Slovenijo. Večina jih je pristopila k obhajilu, saj so se na božič tudi duhovno dobro pripravili. V Berlinu je mrzlo, tu pa tam sneg, sicer pa vedro in prijetno za praznovanje. Župnik Dori je zelo vesel, ker je bila cerkev v enem večeru trikrat napolnjena do zadnjega kotička. Poleg Slovencev in Nemcev so prišli k polnočnici še verniki drugih narodnosti. Pravi, da se nekaj premika. Poznajo se sadovi dolgoletnega trdega dela in vztrajanja, kar je za vse, ki delajo v župniji sv. Elizabete, velika vzpodbuda za naprej!

Tokrat pa je bil tudi zanj osebno božič še bolj lep kot sicer, saj prvič, odkar je v Berlinu, ni bil sam, pač pa je imel ob sebi člana svoje družine – nečaka Štefana!

Mojca Zlobko je v Berlinu navdušila zbrane poslušalce.

Koncert harfistke Mojce Zlobko Vajgl

V soboto, 28. decembra, se je v cerkvi sv. Elizabete v Berlinu odvijal prvovrsten dogodek, kot ga še ni bilo! Slovenska umetnica, harfistka Mojca Zlobko Vajgl, je s svojim nepozabnim koncertom poslušalcem podarila čudovito božično in novoletno darilo! Nabito polna cerkev je prisluhnila duhovnosti njene glasbe, s harfo ji je uspelo za tričetrt ure poslušalce iztrgati iz tega vsakdanjega sveta in jih prestaviti v svet lepote in sreče.

Program je bil skrbno izbran in harfa je pod prsti velike umetnice pela in zvenela, se vsakega posebej dotaknila s čudovito melodijo, ki se je razlila po akustični cerkvi. Poslušalci so srečni odhajali na svoje domove. Župnik Dori je v zahvali dejal, da je prepričan, da bodo vsi, ki so bili priča temu dogodku, še bolj pogumno stopili v novo leto.

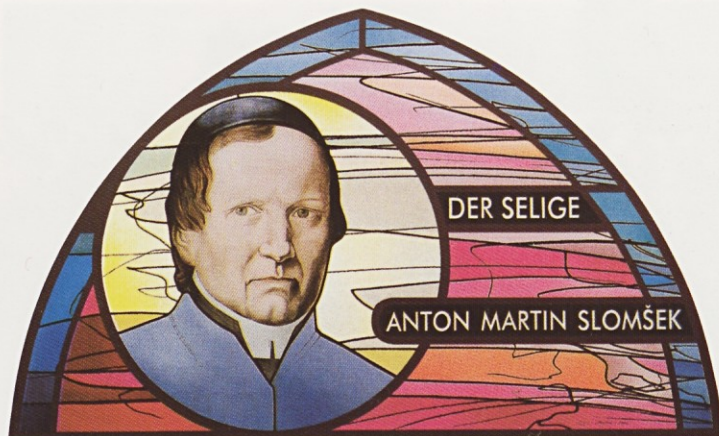
Koncerta se je udeležil tudi umetničin mož Ivo Vajgl, slovenski veleposlanik v Nemčiji z osem mesečnim sinom, ki se je mamice tako razveselil, da ga je moral očka odnesti iz cerkve, ker je bil preveč srečen in je svoje veselje preveč

glasno izražal. Koncerta so se poleg slovenske konzulice Irene Gril udeležili tudi ugledni gostje iz nemškega političnega in kulturnega življenja. Nastop Mojce Zlobko je bila znova lepa predstavitev Slovenije v Nemčiji.

Silvestrovanje

Tradicionalno silvestrovanje v Slovenski katoliški misiji v Berlinu se je pričelo z mašo ob 19. uri, darovano v spomin na vse, ki so v letu 2002 odšli v večnost in v zahvalo za preteklo leto. Veliko je bilo vsega, za kar smo lahko hvaležni Bogu. Za nami je veliko uspešnih prireditev, ki ljudi povezujejo in držijo skupaj ter ohranjajo skupnost živo in aktivno.

Organizatorja silvestrovanja v veliki dvorani sta bila Iva in Lucijan Brumnjak. K njima na obisk je prišla družina Trošt, ki se je takoj vključila v življenje župnije in so vsi veliko pomagali. Pri župniku Doriju je na obisku nečak Štefan, ki je tudi pridno delal in je bil nepogrešljiv. Brumnjakovim je uspelo zbrati ljudi, ki so prireditev izpeljali prvovrstno! Tako so ljudje lahko zadnji večer leta 2002 uživali ob dobri slovenski hrani in pijači in dobre volje stopili v leto 2003.

Slomškov vitraž v cerkvi sv. Elizabete v Berlinu

Letošnje silvestrovanje je potekalo v znamenju Primorske. Tudi ansambel Nanos je prišel od tam. Odlični muzikantje so mojstrsko opravili svoje delo in gostje iz različnih držav so enostavno uživali in plesali ob dobri glasbi do jutra. Nobenih pritožb ni bilo. Kljub taki različnosti ljudi je bilo razpoloženje razigrano, a umirjeno in prijateljsko, tako kot bi v katoliški Cerkvi moralo biti. Nekateri so ostali do jutra in počakali jutranjo mašo, ki je bila namenjena tako slovenski kot nemški župniji.

V samem Berlinu je bilo slišati veliko pokanja in v zrak je zletelo na tisoče raket, toda ne na cekvenem dvorišču ali v dvorani. Naši gostje so rajši plesali in se na primeren način veselili novega leta 2003.

M. Mošnik

ESSEN

Praznični december

Za mnoge res žal samo mesec hitenja in napora za nekaj kratkih ur veselja ob zaključku leta. Kot

kristjani gledamo na ta mesec globlje. Doživljamo njegovo bogato vsebino v sebi in jo pomagamo sodoživljati v drugem, v družini ter v skupnosti rojakov.

Naše vsakoletno družinsko duhovno srečanje – duhovni vikend v **Baasemu** je bil lepa uvertura za praznike. Srečanje smo imeli od 6. do 8. decembra. Vodil ga je pomožni ljubljanski škof **Alojz Uran**. Imeli pa smo zopet srečo, da smo »prekrižali načrte« našemu delegatu in prejšnjemu **župniku Janezu Puclju** ter ga zvalili na naše srečanje. Za srečanje mirno lahko rečemo, da je imelo svojo globoko duhovno odmevnost ter da je številčno prekašalo pričakovanja. Vseh udeležencev nas je bilo točno 110.

K duhovnemu utripu smo, ker je bil ravno čas Miklavža, pridodali tudi prijetno miklavževanje. Vlogi Miklavža (Leo Kavčič) in parklja (Silvo Rajh) sta bili odlično izvedeni. Škofova prisotnost pa je »rogatega« tako prijetno navdušila, da je

Duhovni vodja škof Uran v družbi Miklavža (Leo Kavčič), parklja (Silvo Rajh) ter Ide Plahuta, ki je praznovala rojstni dan.

skupaj z njim pred Miklavžem celo klečal ter molil!

Vsem, ki smo jim morali zaradi zasedenosti odpovedati udeležbo, obljubljam, da bo letos (enak termin, prvi vikend v decembru) zanje prostor. Prijavite se dovolj zgodaj.

Čas okrog božiča ...

spleta naše misli na mladost, dom, družino, prijetna duhovna doživet-

Decembrski družinski duhovni vikend v Baasemu

ja v župnijah naše mladosti. Mnogi rojaki so tudi letos imeli možnost in so pohiteli za praznike domov. Mnogi smo ostali in praznovali tu.

Zbrali smo se pri treh polnočnicah. Že popoldne v **Oberhausnu**. Zvečer ob 19. uri smo se v izredno lepem številu zbrali v **Moersu** in res napolnili tamkajšnjo veliko cerkev. Zbor Slovenski cvet, organistka Danica ter Peter s trobento in recitatorki Nada in Fani so vsak po svoje pridodali k ponotranjenemu doživetju svetonočnega slavlja.

Da nam Slovencem polnočnica »leži« ob polnoči, smo pokazali z udeležbo v **Essnu**. Oberhausensko in essensko polnočnico je s flavto obogatila gospa Irena, z recitali v Oberhausnu gospod Andrej, v Essnu pa so besede o božiču izzvene iz ust treh članov družine Hrašovec.

Tudi na božični dan je bil obisk lep. Enako tudi na štefanovo, ko smo posvetili spomin domovini ob dnevu samostojnosti.

Naslednjo nedeljo, na nedeljo svete družine pa smo z blagoslovom prosili za otroke v Essnu, Oberhausnu ter v Eschweilerju.

Voščilo tokrat roma v Oberhausen...

z dobrimi željami in dobri Bog daj svoj blagoslov rojaku **Konradu Žmavcu za 70-letnico dobrega in plemenitega življenja**. Iz rojstne župnije Sv. Barbara v Slovenskih goricah je mladi Konrad prišel v Oberhausen jeseni 1957. Tu je prvi dve leti delal v rudniku, nato se je poročil z Gretko Križanec. Rodili so se jima trije otroci, od katerih je hčerka Erika izgubila življenje v prometni nesreči. V letu 1960 je odprl samostojno avtokaroserijsko delavnico ter jo vodil vse do 1992,

Mladostni 60-letnik Toni Podjaveršek s svojo trofejo

ko jo je prevzel sin Fredo. Tako Konrad kot Gretka in njeni sorodniki (brat Vlado, sestra Erna, nečakinja Bernarda in že pokojna sestra Silva) sodijo v dejavno slovensko skupnost. Po ženini strani so tudi dobri pevci in kaj lahko je pričeti mašo s petjem – poprijeli bodo. Tudi Konradu želimo, naj bo nadaljevanje njegovega življenja lepa pesem – pesem Bogu, domačim, prijateljem, skupnosti ...

FRANKFURT

Kot ste v januarski številki Naše luči zasledili, je polovico decembra

(pa tudi že zadnji teden novembra) v prostorih slovenske župnije v Frankfurtu vladal zaradi obnavljanja precejšen nered. V treh tednih smo namreč precej obnovili prostore v drugem nadstropju župnišča sv. Bonifacija, kjer so pisarna in stanovanje za slovenskega duhovnika. Zamenjali smo vso talno oblogo, nekatere prostore pa tudi prebelili. Zaradi takega obnavljanja je bilo potrebno vse pohištvo prestaviti oziroma prostore izprazniti. Vse to delo so opravili Karel in Marta Flajšman ter Rezka in Horst Albrecht. V svojem imenu in v imenu slovenske župnije naj se jim tudi po tej poti za to veliko delo prisrčno zahvalim. Ko boste brali te vrstice, pa bo prišlo do zamenjave duhovnika v nemški župniji sv. Bonifacija na Holbeinstr. 70 v Frankfurtu, kjer imamo tudi mi svoje prostore. Župnik Richard Veiler po 26 letih dela v tej župniji odhaja v pokoj, na njegovo mesto pa prihaja župnik Norbert Leber iz Bad Homburga. Tako bo tudi v januarju v župnišču precej nereda in hrupa zaradi obnavljanja prostorov v prvem nadstropju.

V decembru smo se v Darmstadtu poslovili od Rajke in Tonija Mirta, ki sta se preselila v Slovenijo. Kar

Na Miklavževu-adventnem večeru v Darmstadtu

Rajka in Anton Mirt z župnikom Retljem ob slovesu, ko se vračata v domovino.

Skupaj zmoremo več. Tudi pri pripravi daril za najboljše.

trideset let se že selita sem ter tja po svetu. Leta 1972 sta se za dve leti naselila v Stuttgartu, nato pa sta za tri leta odšla v Avstralijo. 1977 sta prišla zopet v Slovenijo, pa ne za dolgo, ko sta zopet v Nemčiji v Hessnu. Seveda so z njima potovali tudi otroci. Zaradi možev službe so od tu odvandrali v Ameriko, kjer so ostali sedem let. Po teh letih jih spet najdemo na Bledu, mož Toni pa je šel v Nemčijo. Kmalu je šla za njim tudi Rajka z otroki. Naselili so se v Bensheimu in tudi s slovensko župnijo navezali redne stike. Eden od otrok živi v Ameriki, drugi v

Nemčiji. Slovenska skupnost v Darmstadtu bo tako še manjša, vendar obema želimo, da bi se doma v Bohinjski Beli dobro počutila in si za ta zadnji del zemeljskega življenja ustvarila prijeten dom.

Božično praznovanje v naši slovenski župniji je bilo podobno praznovanju prejšnjih let. Nekateri so odpotovali domov že pred prazniki, nekateri takoj po praznikih. V lepem številu pa smo se zbrali k slovenski maši na sveti večer zlasti v Frankfurtu, na praznični dan pa nas je bilo nekoliko manj; mašno bogoslužje na praznični dan pa je

bilo seveda tudi v Darmstadtu in Mainzu.

rem

MÜNCHEN

Miklavževanje

Na drugo adventno nedeljo nas je obiskal sveti Miklavž. Po nedeljski maši smo se zbrali v sestrski dvorani. Na začetku nam je dr. Gabrijela Gerber pripovedovala Miklavžovo zgodbo. Njegov življenjepiš, otrokom večkrat nepoznan, je eno samo oznanilo dobrote, darežljivosti in nesebičnega darovanja za bližnje. Njeno doživetje pripoved je na citre spremljala njena mama Gabrijela Zupan. Čeprav je že krepko čez 80, je tako korajžno zapela in zaigrala, da smo jo vsi občudovali.

Nato so naši najmlajši šolarji s pesmijo priklicali Miklavža na oder. V spremstvu angelov se je približal vsakemu otroku, ga pozdravil, pobožal in z njim pokramljal. Za vsakega je našel lepo besedo. Nekateri so mu v znak hvaležnosti kaj zapeli ali zrecitali. Med malčki sta bila najbolj pogumna Filip in Rok, ki sta se lepo naučila molitev Sveti angel in Miklavžovo pesem. Med šolarji pa

Krst Davida Križmančiča

Dr. Gabrijela Gerber z mamo

nas je spet najbolj prevzel Luka s svojim čudovitim petjem. Letošnje miklavževanje nam bo ostalo posebej v spominu, ker je znal Miklavž vsakega otroka spodbuditi in ga opogumiti k dobrim in plemenitim dejanjem.

V kapeli našega župnijskega doma je prejel milost svetega krsta David Križmančič, sin Enrica in Veronike Tomšič. Čast in nalogo botrstva sta prevzela Robert in Lucija Tomšič. Zavedata se, da je ta naloga danes težka, vendar zaupata v božjo pomoč. K slovesnemu dogodku so se v lepem številu zbrali domači in prijatelji. Malemu Davidu želimo obilo božjega blagoslova v življenju, staršem, botroma in ostalim sorodnikom pa iskreno čestitamo.

STUTTGART

Čevljar Martin je s svetim Miklavžem obiskal številne skupnosti v župniji

Od 1. do 15. decembra so bili v spremstvu sv. Miklavža tudi mladi, ki so pripravili igro Leva N. Tolstoja Čevljar Martin. Igro je režirala študentka Irena Strojan. Že na mladinskem seminarju sredi meseca novembra so se mladi navdušili med drugim tudi za dramsko delo. Kako dobro so zaigrali

Tolstojevo igro, je bilo videti med številnimi udeleženci Miklavževih večerov, ki so z zanimanjem prisluhnili igri in igralce nagradili s toplimi in dolgimi aplavzi. Še posebej doživeta je bila zadnja predstava v Schorndorfu, v nedeljo, 15. decembra. Igro je posnel tudi novinar Matjaž Merljak z Radia Ognjišče za eno od oddaj na ljubljanskem radiu.

Blagoslov otrok

V mesecu decembru vse do božiča smo v bogoslužje vključili tudi blagoslov otrok. Otroci so s svojimi starši radi prišli k adventnemu vencu ali k jaslicam po blagoslov. Nekaj besed, namenjenih njim in njihovim staršem, je tako izredno poživilo letošnjo pripravo na božične praznike.

Praznik zakonskih jubilejev

Sredi decembra smo v župniji obhajali tudi praznik zakonskih jubilejev. Povabljeni so bili vsi, ki so v letu 2002 obhajali okrogel zakonski jubilej. V Aalenu so k blagoslovu prišli trije pari, ki so obhajali 10-letnico poroke. V Stuttgartu pa v nedeljo, 15. decembra, pet parov, ki so slavili 30 ali 40 let poroke. Tudi s tem praznikom smo želeli obogatiti praznik Kristusovega rojstva in praznik svete družine, na katera smo se duhovno pripravljali.

Gospod Pavel Uršič odhaja v Slovenijo

Starček Simeon je v templju vzel Jezusa v naročje, slavil Boga in rekel: »Zdaj odpuščaš, Gospod, svojega služabnika po svoji besedi v miru, kajti moje oči so videle tvojo rešitev ...

Gospod Pavel Uršič je deloval v naši skupnosti od 1. oktobra 1999. Potekel je predviden čas njegovega bivanja in delovanja v škofiji Rottenburg-Stuttgart. Tako kot drugi duhovniki v škofiji mora (in nima izbire!) z določeno starostjo v pokoj. Odločil se je, da se vrne v Slovenijo. V Sloveniji ga čakajo druge pastoralne naloge.

Slovenski župnijski pastoralni svet v Stuttgartu

Župnika Pavel Uršič
in Zvone Štrubelj

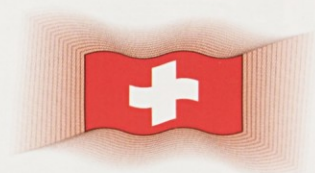
Težko nam je ob slovesu. Človeško gledano lahko rečemo: Pavel odhaja, praznina ostaja! Vemo pa, da bo njegovo delo med Slovenci na Württemberškem ostalo zapisano z velikimi črkami v kroniki božjega kraljestva, ki ga je tako goreče oznanjal. Hvala, gospod Pavel, iz srca hvala za tvoj idealizem, za tvoje mladostno srce, za tvoje evangeljsko pričevanje.

Svečnica - praznik Gospodovega darovanja (2. 2. 2003)

Tako kot za Marijo, ki je v templju darovala Jezusa, bo tudi za našo skupnost praznik Gospodovega darovanja (svečnica) dejanje zahvale. Množično hočemo izreči gospodu Uršiču zbogom in še kdaj nasvidenje: **v nedeljo, 2. februarja 2003, v Stuttgartu, v cerkvi sv. Konrada, pri praznični in zahvalni maši ob 16.30.** K slovesu in na srečanje z birmanci in njihovimi starši (ob 15. uri za birmance in starše!) pride tudi škof Alojzij Uran iz Ljubljane ter mons. Janez Pucelj iz Münchna. **Lepo vabljeni!** Dopoldanska maša v Böblingenu 2. februarja zaradi slovesnosti odpade!

(G. Pavel Uršič je v januarju zadnjič maševal v naslednjih skupnostih: Bad Urach 4. 1.; Göppingen 5. 1.; Böblingen, 6. 1.; Pfullingen 11. 1.;

Schw. Gmünd 12. 1.; Schorndorf 19. 1.; Heilbronn 25. 1.; Oberstenfeld 26. 1.)

ŠVICA IN LIECHTENSTEIN

Sredi meseca decembra smo dočakali blagoslov novih prostorov Slovenske katoliške misije v Zürichu. Sicer je bil njihov videz bolj žalosten, ker je prišlo do zastoj pri izdelavi zaves, a do danes je bil tudi ta primanjkljaj odpravljen. Tako lahko sedaj izrečem dobrodošlico vsakemu izmed rojakov, ki ga pot zanese v Zürich.

Med vami sem se že dokaj dobro vsidral in hvaležen sem vam, da ste me toplo sprejeli. Ob praznikih sem prejel kar nekaj voščil celo od tistih, ki jih komaj poznam ali pa še tega ne. To me je prijetno presenetilo. Človek nikoli ne ve, kdo vse misli nanj ali zanj moli. Seveda je lahko tudi prav nasprotno ...

Mesec december je bil v naših skupnostih zaznamovan s slovesom od p. Roberta. Največkrat duhovnik šele ob odhodu izve, koliko so ga ljudje v resnici cenili in v kakšni

meri je s svojim delom zaznamoval neko skupnost. Verjamem, da je p. Robert ob odhodu lahko zadovoljen, saj je njegovo delo obrodilo veliko sadov. Od njega smo se v minulem mesecu poslovili v St. Gallenu, Zürichu, Amriswilu, Bernu, Winterthuru, Baslu in v Rütiju. V njegovem imenu izrekam pristrčno zahvalo rojakom za vse darove, ki ste jih patru izročili osebno ali kot skupnost. Posebej lahko omenim skupnosti iz Amriswila in Zürichu: prva je patru podarila čudovito švicarsko uro Rado, druga pa namizni računalnik.

December je bil tudi čas miklavževanja. Za njihovo organizacijo so se potrudila predvsem slovenska društva v Švici in Liechtensteinu, program pa so domiselno in zelo prijetno oblikovale naše tri učiteljice slovenskega jezika: Tatjana Vučajnk, Mateja Šafranko in Marija Rogina. Miklavževanja vedno pritegnejo veliko ljudi in tam, kjer je le mogoče, so povezana tudi s praznovanjem vere, s sveto mašo. In da bi lahko to slednje omogočili, nam je moral priskočiti na pomoč tudi gospod Jože Cimerman iz Nemčije, ki je maševal pri miklavževanju v Oltenu, ker vaš župnik pač ne more biti na več kot enem kraju istočasno.

V Zürichu smo blagoslovili nove prostore Slovenske katoliške misije.

Pater Robert, hvala za 14 let med rojaki v Švici in Liechtensteinu in nasvidenje v domovini.

Omeniti velja tudi letošnji dve posebej slovesni božični slavi. Najprej je bila to polnočnica v Zürichu. Tu se vsako leto zbere kar lepo število rojakov, ki morajo čez praznike ostati v Švici. Vendar se slovenskemu božiču le ne odpovedo in nekateri prihajajo k polnočnici tudi precej od daleč. Letos nam je žal praznovanje nekoliko zagrenil župnik župnije, v kateri obhajamo sv. mašo. Prepovedal nam je parkiranje pred cerkvijo in ljudje so odpeljali svoja vozila v podzemno parkirno garažo nakupovalnega centra. Po končani

slovesnosti pa je bila ta že zaprta in rojaki niso več mogli do svojih vozil. Kljub vsemu je nepričakovani poseg božje Previdnosti le omogočil razplet te zadrege.

In še nekaj besed o slovenski božičnici v Solothurnu, ki je vselej povezana tudi s skupnim kosilom. Božič je edini dan v letu, ko pri tamkajšnji slovenski sveti maši pospremi naše petje tudi spev orgelske spremljave. Organistka Liselotte Heinzl, ki je po materi Slovenka in ob nedeljah redno igra v švicarski župniji, se potrudi, da svojim rojakom polepša vsako

božično praznovanje. Ob Liselotte pa nam je zasvetila še ena zvezda na nebu solothurnske božične Glorije: Maja Greiner. Kar osupnil sem, ko nam je zapela pri maši, kot bi bila prava profesionalka. Prepričan sem bil, da je za njenim petjem poleg posebnega daru tudi veliko študija in strokovne podlage. Ona pa mi je dejala, da je petje le njen hobi in ne poklicna življenjska izbira. Vsekakor moram Maji iskreno čestitati.

Iskren in topel pozdrav vsem, ki dobro mislite in delate,

vaš župnik David

V Solothurnu nas vsako leto na božični dan po maši poveže tudi tradicionalno skupno kosilo.

OZNANILA IZ NAŠIH ŽUPNIJ

NEMČIJA

Svete maše v FEBRUARJU 2003

STUTTGART, sv. Konrad: 2. (mašo vodi škof Alojzij Uran, slovo od gospoda Pavla Uršiča), 9., 16. (nato kulturni praznik) februarja, ob 16.30.

BÖBLINGEN, sv. Bonifacij: 2. februarja zaradi slovesnosti v Stuttgartu sv. maša odpade.

SCH. GMÜND, kapela sv. Jožefa: 9. februarja ob 9.30.

SCHORNDORF, kapela pri sestrah: 16. februarja ob 9.00.

AALEN, sv. Avguštin: 15. februarja ob 17.00.

HB-BÖCKINGEN, sv. Kilian: sobota, 22. februarja ob 17.00 (če bo na razpolago duhovnik; istočasno je družinski seminar).

OBERSTENFELD, Srce Jezusovo: 23. februarja ob 9.00 (če bo na razpolago kak duhovnik; istočasno je družinski seminar).

ESSLINGEN, sv. Elizabeta: 23. februarja ob 17.00 (če bo na razpolago kak duhovnik; istočasno je družinski seminar).

SLOVENSKI DOM: župnijska pisarna je odprta v torek in petek od 9.00 do 12.00. V torek, sredo in petek tudi od 16.00 do 19.00 ure ter vedno po maši.

SOBOTNA ŠOLA: Stuttgart: v soboto, 1. in 15. februarja od 10.00 do 12.00. Aalen: 15. februarja pred mašo ob 15.00.

REUTLINGEN

BAD URACH, sv. Jožef: v soboto, 1. februarja, zaradi slovesnosti v Stuttgartu sv. maša odpade.

PFÜLLINGEN, sv. Wolfgang: 8. februarja ob 16.45.

Pisarna v Reutlingenu, Krämerstr. 17 je po predhodnem dogovoru odprta ob četrkih od 15.00 do 18.00.

Konzularni dnevi-Stuttgart, Sophienstr. 25/II so 1. in 3. četrtek v mesecu od 9.00 do 12.30 in od 13. do 16. ure. V februarju je to: 6. in 20. 2. 2003. Tel: 089/543-98-19.

Argentina

V soboto, 7. decembra, je bil v Slovenski hiši v Buenos Airesu skupni občni zbor mladinskih organizacij. Vsako leto se mladina zbere, najprej pri sveti maši, kjer se posvetijo Brezmadežni, nato pa imajo formalno srečanje, na katerem potrdijo ali zamenjajo osrednje vodstvo Slovenske fantovske zveze in Slovenske dekliske organizacije. Mladina v okolišju Buenos Airesa je razdeljena na krajevne odseke, v sklopu katerih poteka družabno, kulturno in športno delovanje. Vse te odseke pa povezuje zvezni odbor, v katerem so delegati vseh odsekov. Med seboj izberejo predsednika za dobo enega leta. V prihodnjem letu bo to delegat iz Slovenske vasi v Lanusu, David Rot.

Lani je v Slovenski hiši tečaj slovenskega jezika obiskovalo 45 osnovnošolskih učencev in prav toliko odraslih, ki ne govorijo slovensko. Sklepna prireditev je zaključila prvo desetletje nove rasti Jegličeve šole. Po 43 letih redne slovenske šole – ene prvih v družini slovenskih šol Velikega Buenos Airesa – je vzknila v središče za spoznavanje in bogatenje naše besede neslovensko govorečih.

V nedeljo, 8. decembra, je bilo v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši prvo sveto obhajilo. Svojčas je bilo povsod v Argentini tradicionalno, da so bila prva obhajila na ta Marijin praznik. Kasneje se je ta navada opustila, zadnja leta pa je znova prišla v veljavo. Tudi slovensko dušno pastirstvo je zadnji dve leti pripravilo prvo sveto obhajilo slovenskih otrok na ta praznik. Letos je bilo število sicer nekoliko manjše kot običajno, saj jih je bilo le 26. Vendar je celotna slovesnost, ki se je začela ob pol desetih zjutraj, lepo potekala. Cerkev so otroci, starši in sorodniki domala

(Nica) Po maši na Colle s/Loup

(Dunaj) Na nadškofijskem dvorišču pripravljata Ana in Ivanka slovenski "šank" za agape po maši narodov.

napolnili in z vso pobožnostjo sledili lepemu obredu. Ob koncu so se še vsi fotografirali, nato pa so otroke pogostili v gostinskih prostorih Slovenske hiše.

(Nica) Lebanovi "ta mladi" iz Antibesa

(Milano) Da bi vselej ostali trdno povezani

Mladi iz Stuttgarta na seminarju

Avstrija

Predstavniki slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem in poslovodji radijskih postaj Radio dva in Agora so v sredo, 11. decembra, na posebni novinarski konferenci na Dunaju opozorili na pretečo ukinitve celodnevne radijskega sporeda v slovenščini s koncem tega leta in na posledice takega ukrepa. Osrednjo odgovornost za nadaljnjo zagotovitev celodnevne radijskega sporeda imata po besedah predstavnikov slovenske manjšine avstrijska zvezna vlada in kancler Wolfgang Schuessel.

Italija

V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici je bila v nedeljo, 8. decembra, revija otroških in mladinskih pevskih zborov, poznana pod imenom Mala Cecilijanka. Vsako leto jo štirinajst dni za Cecilijanko

priredi Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice. Tudi letos se je v centru Bratuž zbralo na živahnem glasbenem popoldnevu veliko ljudi, predvsem otrok in njihovih staršev; organizatorji računajo, da jih je bilo okrog petsto. Mala Cecilijanka je najbolj množična pevska prireditve otroških in mladinskih pevskih zborov na Goriškem in s tržaško sorodno prireditvijo Vesela pomlad predstavlja temeljni kamen in obenem podmladek vsemu zborovskemu petju v zamejstvu.

Združene države

Vsa slovenska središča v ZDA nam sporočajo, kako jih je obiskal sveti Miklavž, jih obdaril, najmlajši pa so pri tem pripravili bogat kulturni program. Slovenska tradicija se prenaša iz roda v rod in srce ti kar zapoje, ko vidiš, koliko mladih in starih se še zbira na slovenskih srečanjih.

V cerkvi Marije Vnebovzete je nastopil ohajski deški zbor s svojim adventno-božičnim koncertom. Osemnajst dečkov v starosti od osmega do štirinajstega leta so koncert res lepo in brezhibno izpeljali v veselje vseh navzočih, saj je bila cerkev skoraj polna. Ob koncu koncerta je bila vsa množica na nogah in je krepko ploskala mladim pevcem. V tem zborčku je tudi pet fantov slovenskega porekla in so povrh še župljani slovenske fare svetega Vida. Predno lahko kdo pristopi k temu zboru, mora dovršno izpeljati avdicijo in nato se prično vaje v pripravljalnem zboru. Šele ko je prostor za novega člana, lahko pristopi novi, ki je že uglajen. Fantje se seveda umaknejo, ko se jim prične spreminjati glas. V priznanje si vsi člani štejejo vrsto nastopov v Evropi in Angliji. Dvakrat pa so peli celo v beli hiši v Washingtonu za velike funkcionarje.

(Stuttgart – Liebfrauenhöhe) Sveta dežela iz ust strokovnjaka mag. Levsteka je vedno bolj domača.

Dragi naročniki in bralci Naše luči

Prejšnji mesec sem vam na tej strani naše revije deloma nakazal stanje, kakšne so današnje razmere glede finančnega stanja tako pri naši reviji kakor tudi v naših župnijah po Evropi. Upam, da nas boste razumeli, če to temo nadaljujemo.

Pri tem ne gre samo za denar, ki je potreben za vzdrževanje in obstanek dejavnosti v okviru slovenskih izseljenskih župnij, ampak in predvsem za soodgovornost, ki jo imamo pri tem slovenski izseljenki in zdomci sami.

Na uredništvu nam ni tuje, koliko požrtvovalnega dela se je nabralo do danes v slovenskih župnijskih skupnostih po Evropi. Toliko prostovoljnega dela in soodgovornosti bo težko dokazala katerakoli druga izseljenska organizacija.

Skoraj vsa društva v Evropi so dolga desetletja uživala podporo iz domovine, le slovenske katoliške skupnosti niso dobile nič drugega kakor polena pod noge. To je bilo dejstvo do političnih sprememb pred dobrimi de-

Naša prihodnost in naše upanje v Böblingenu

setimi leti. Kasneje se je denar iz žepa državnega proračuna za podporo Slovincem po svetu postopno začel deliti tudi programom slovenskih župnij in njihovim vzporednim dejavnostim, kakor je npr. Naša luč. Vendar pa je po desetih letih slovenske državne samostojnosti enakopravnost med izseljenskimi in zdomskimi ustanovami v uživanju državnih podpor še vedno zelo sporna. Po podatkih, ki so na razpolago našemu uredništvu, so še vedno zelo razpoznavne velike razlike, ki jih dela med izseljenskimi organizacijami slovenska država.

Naši sedanji državni oblasti Slovenci po svetu nismo vsi enako vredni. To seveda ne pomeni, da si posamezniki tako med poslanci Državnega zbora in vplivnimi ljudmi ne prizadevajo za to. Navsezadnje nobena pomembna zadeva ne zraste čez noč. Kako dolgo bo to trajalo, je nekoliko odvisno tudi od tega, kako zavzeto se bomo zdomci in izseljenci sami znali potegniti za svoje pravice. Najbrž bo treba še nekaj časa trdo delati za pošten odnos naše države do vseh slovenskih skupnosti po svetu. Vendar smo na katoliški strani navajeni tega in bomo vzdržali še naprej. Če smo prestali komunistično 'svobodo', bomo pa še rast v demokratizacijskem procesu naše države.

Brez stroškov pa to seveda ni. To česar nam (še) ne nudi širša slovenska skupnost (država), si moramo sami priskrbeti. Tu je računica zelo preprosta: če ni prostovoljnega dela in darov, ne more obstati dejavnost, katere rezultat nam je vsem pri srcu. Zato smo uredniki Naše luči zaupljivi do vas, bralcev Naše luči, in vas obveščamo in nagovarjamo k solidarnosti za našo stvar. Ne moremo vzdržati finančnih bremen, če se ne bomo solidarizirali in podprli naše revije.

Odpovedi naročnine Naše luči so zelo zaskrbljujoče. Če ne bodo mlajše generacije sprejele revije za svoje glasilo, bomo primorani z odhajajočimi v domovino in naročniki, ki preminejo za ta svet, skriti tudi naklado Naše luči. Če pade naklada, pa je seveda takoj postavljena naročnina. Tisk in papir se draži in tako se nam obeta le še podražitev, kar vedno rodi nove odpovedi naročnine. Tako hitro nastopi nelikvidnost. Takrat je prepozno. Zdi se nam, da vam moramo pravočasno predstaviti te skrbi, da ne bi kasneje sami sebi očitali, da smo zamudili vse vlake.

Prosimo vas, da pridobivate nove naročnike Naše luči med znanci in prijatelji. Kdor lahko kaj daruje v sklad NL, bo napravil dobro delo za mnoge druge.

Naročnikom Naše luči iz Francije sporočamo, da zaradi bolezni župnika Silvestra Česnika, poverjenika NL v Parizu, ni nobenih sprememb glede plačevanja naročnine. Izročite jo lahko duhovniku, ki ga nadomešča ali vas obišče ali pa napišete ček na naslov Mission catholique slovene v Parizu. Tam je namreč zbirno mesto vseh naročnin v Franciji. Urejeno je, da se čeki takoj vnovčijo da je denar na razpolago upravi NL.

V Sloveniji pa se je z novim letom naročnina dvignila na 4000.- SIT. Dvig cene sledi programu, ki je prva leta, odkar revijo lahko prodajamo tudi v domovini, zaradi informativnih interesov o Slovencih po svetu zastavil prodajno ceno pod dejanskimi stroški. Tudi letošnja cena je še vedno nižja od cene, ki jo plačujejo naročniki po svetu. Prosimo za razumevanje in se opravičujemo zaradi napačnega podatka v januarski številki, ki prikazuje lansko ceno naročnine.

Cena za naročnike po svetu ostaja na dosedanj ravnini: 20.- €.

Podporo za Našo luč lahko izročite izseljenskim duhovnikom, ki so naši poverjeniki, v Nemčiji pa jo

lahko nakažete tudi na zbirni račun naročnin in darov za NL:

»Kirchenstiftung«, Bank im Bistum Essen, BLZ 360 602 95, konto 20 940 026, pripis: sklad NL.

Na isti račun lahko nakažete darove tudi za druge potrebe Cerkve v Sloveniji in slovenskem zdomstvu in izseljenstvu. Zelo potrebujejo podporo nekatere slovenske župnije po svetu, npr. v Argentini, Angliji in na Švedskem, zadnje čase tudi v Franciji. Dotok podpor od organizacij, kot je »Cerkve v stiski«, je popolnoma ugasnila. Ne nasedajte ljudem, ki neosnovano razširjajo govorice, da ima Cerkev v domovini in izseljenstvu dovolj denarja za svoje delo. Izseljenke župnije živijo od darov, ki jih dobijo od članov skupnosti in od dobrotnikov.

Ne pozabite na uredništvo v Nemčiji (Uredništvo NL, Liebigstr. 10, 80538 München) pisno sporočiti vaše ga naslova, da vam pošljemo potrdilo o prejemu vašega daru!!! Če je vaš dar namenjen prejemniku v Sloveniji (župnija ali c. ustanova), nam natančno napišite namen vašega daru in naslov prejemnika.

(Nica) Adventni obisk škofa Urana in župnika Karla Bolčine

Marko Kremžar: LETO BREZ SONCA

Spremna beseda

Spomin, sonce prihodnosti

Leto brez sonca Marka Kremžarja je knjiga spomina na dogodke, ki so v prvih osemnajstih mesecih po zmagi revolucije usodno zajeli njegovo življenje in ga za vedno spremenili. Ta čas je opisan z avtorjevim osebnim doživljanjem vse od 8. maja 1945, ko se je kot mlad domobranec umikal na Koroško. Takrat, ko se je v reki slovenskega eksodusa pomikal iz Ljubljane proti Kranju in še naprej mimo Tržiča in čez Karavanke proti Dravi, mu je še svetilo sonce upanja: da se kmalu vrnejo, da bo njegova družina, kolikor je ostala med živimi, spet v miru živela skupaj; da bo njegov dom spet dom in da bo mladost še ostala mladost. Potem je prišlo neko jutro, ko so domobranci odhajali z Vetrinjskega polja na vlak; v zraku so drhteli trenutki, ki so za vedno spremenili življenje slovenstva; ko je vlak pri Podrožici zavil proti jugu, v temo karavanškega predora, je sonce upanja ugasnilo. S svetlobo, ki je sinila onstran predora, je domobranski vojski in sedemnajstletnemu Kremžarju v nji zasijalo zadnje sonce, poslednja ura, ki se je vlekla v neskončnih mukah dneve in tedne – vse do konca. Iz te ure je božja roka izpeljala nekatere izmed njih mimo nevarnosti in zank, mimo straž in skozi »zaklenjena vrata«; božja roka jih je izpeljala od tam s čudežno močjo, da bi pričevali o tem, kar so videli.

Prvi zvezek

Pred menoj na mizi ležijo trije tenki modri zvezki. Prva dva sta enaka. Na platnicah imata veliko belo, rdeče in temnomodro obrobljeno etiketo. Spominjata me na zvezke iz osnovne šole, v katerih sem se učil pisati. Potem nisem imel nikoli več takih, dokler si nisem v zavodu, kjer naj bi me politično prevzgojili, osvojil teh dveh. Popisal sem ju v časih, ko ni bilo misliti na pisanje dnevnika, zato ne zaslužita tega imena. Na enem je poleg mojega imena s črnilom napisano: »Spomini in utrinki iz let 1945/46«, na etiketi drugega pa je zapisano: »od 21. IX. 46–?«, kasneje pa z manjšimi črkami dodano: »do 20. XI. 46.« Tretji ima napis: »Iz taborišča in šole ...« Za razliko od prvih dveh je bil ta pisan brez okrajšav, v svobodi. Tanke platnice teh zvezkov so na hrbtu strgane in že odstopajo, na robovih pa so ponekod privihane. Spremljajo me večji del mojega življenja.

Šestnajst listov ima vsak. Popisani so z majhno, neenakomerno pisavo, večina s črnilom, tu in tam pa kaka stran s svinčnikom, ker mi takrat črnilnik ni bil dostopen. V prvih dveh so v kratkih zapiskih povzeta doživetja, kot sem se jih spomnil leto dni po tem, ko so se zgodila. Tretji je bil pisan v Avstriji, nekaj mesecev kasneje. Vendar niti prvi zvezek ni bil zapisan le po spominu.

Ko sem pričel pisati vanj (bilo je v »osvobojeni« Ljubljani v zavodu za prevzgojo, ki se je uradno imenoval »Državno deško vzgajališče«), sem imel pred seboj listič rjavega papirja, odtrganega od kakega paketa. Na njem je bilo z drobnimi črkami zapisanih nekaj datumov, števil in znakov. Ta papirček sem prinesel

*Slovenci v
Frankfurtu lahko
dodobra
napolnimo še
tako veliko
dvorano.*

v hladnem žepu iz sodnijskih zaporov. Bil je hudo zmečkan in ponekod je bilo že težko razločiti črke. Popisal sem ga s svinčnikom, ki mi ga je posojal sobni starešina. V tistih časih je imel med zaporniki edino sobni starešina dovoljenje za tako nevarno orodje. Listek ni bil star, a žep, ki se štirindvajset ur na dan drži telesa, ni najbolj primeren arhiv. Napisal sem ga po zadnji preiskavi sobe, ko so nam pobrali iz žepov vse papirčke. Tako je izginil v vreči jetniške uprave tudi košček časopisnega papirja, na katerem sem imel zapisane podatke, ki jih razen mene ni razumel nihče drug in tudi stražarju niso pomenile dosti. Tudi ta listek ni bil prvi. Kmalu, ko sem se znašel v zaporih na Miklošičevi in sem po dolgem času spet videl časopisni papir, ki so nam ga dajali neenakomerno natrganega kot higienski pripomoček, sem odtrgal zase del nepotiskanega roba in nanj zapisal prve številke. Po vsaki preiskavi, ki so bile redni del zaporniške rutine, je bilo moje prvo delo zapisati po spominu nov papirček s podatki, ki so bili napisani na prejšnjem. Na ta način predstavljajo zvezki pred menoj člen v verigi, ki sem si jo pripravljaval in ohranjal, da me kasneje spomin ne bi varal.

Marsikomu se bo ob tem lahko utrnila misel: »Če si nosil s seboj po svetu tako pisanje nad petinpetdeset let, zakaj ga nisi že prej objavil?« Posamezne odlomke mojih takratnih doživetij je mogoče najti v kaki emigrantski reviji, podrobneje sem opisal tiste čase v družinski kroniki, ki sva jo z ženo pred več kot dvajsetimi leti izročila otrokom, vendar je zdaj prvič, da jih skušam zapisati v celoti, za širši krog. Zakaj? Odgovor ni lahek. Morda bo razumljiv, če sežem po njem v najbolj osebne spomine.

Ko sem proti koncu leta 1946 ponovno prekoračil mejo tedanje Jugoslavije, sem se srečal s svojimi domačimi v begunskem taborišču Spittal. Veselje je bilo nepopisno. Spet smo bili skupaj, ata, mama in jaz, vsi, kar nas je od družine ostalo živih. Ne vem, kaj smo takrat govorili, a spomnim se, da sem bil hvaležen staršema, da nista silila vame z vprašanji, kaj in kako sem prestal leto in pol po naši ločitvi. Dolgo sta mislila, da sem mrtev, zdaj sta mi pomagala, da bi ponovno zaživel. Pustila sta, da sem sam od sebe po malem pripovedoval o svojem pobegu. Po nekaj tednih pa me je ata obzirno vprašal, če bi morda na kratko napisal, kar sem doživel po taboriščih in zaporih od takrat, ko sem bil kot domobranec vrnjen iz Vetrinja. Z veseljem sem mu obljubil. Prinesel mi je nekaj pol papirja in pero pa me pustil, da bom lahko v miru pisal.

Spomnim se, kako sem sedel pri mizi v naši majhni taboriščni sobici, ki je bila predeljena, da je bilo prostora za dve družini. Na polo papirja, ki mi jo je izročil ata, sem napisal svoje ime in datum. Potem pa se je ustavilo. Kako naj opišem, kar sem doživel? Na zunaj je bilo vse zelo enostavno. Tega dne sem bil vrnjen, tega sem bil tu in potem tam, a kako naj povem, kaj smo takrat občutili? Za suhoparnim stavkom, recimo, da so nekoga pretepli ali ustrelili, je bila groza, ki je nisem znal izraziti. Kaj lahko poveš o njej, ko si jo prestal? O nočnih zasliševanjih ne bo razumel, kdor ni kaj takega izkusil. Kako povedati, ne da bi izzvenelo kot samohvala, da si molčal, ko je vendar vsakemu razumljivo, da ne smeš zasliševalcem povedati ničesar; in celo dejstvo, da si stal pred puškami, ne zveni preveč travmatično. Kako opisati tesnobo v bunkerju, če si je še sam nisem znal razložiti? Odločil sem se, da napišem le suha dejstva. Ko pa sem pričel pisati, sem uvidel, da je dejstev zelo zelo malo. Ko napišeš, da si stradal, nisi povedal nič. Meseci stradanja so dejstvo, a ko ga zapišeš, se dnevi, ure in minute stiske spremenijo v informacijo. Kako govoriti o trenutkih brez konca, o bolečini, ki ni huda, ker je bolečina, marveč ker je brezupna? Kako zapisati tako, da dejstva ne bi izgubila vsebine, a da hkrati ne bi izzvenela napihnjeno? Večina mojih doživetij tisto leto in pol se je dogajala v notranjosti, nekje znotraj mene. Ujetnik in arestant, kot sem bil jaz, ni imel veliko objektivnih podatkov. Sklenil sem, da napišem le kronološki pregled dogodkov.

Ko sem končal, sem imel pred seboj list papirja, ki je bil morda do tretjine popisan z mojo neenakomerno pisavo. Pričel se je z datumom 27. maja 1945 in končal leto in pol kasneje. Drugi dan sem list izročil očetu. Dobro sem vedel, da to, kar dajem iz rok, še zdaleč ni, kar je on upravičeno pričakoval. Ata je vzel list v roke, ga pogledal, počasi zganil in vtaknil v žep, mi pokimal in odšel po opravkih. Hudo mu je moralo biti. Upam, da ni mislil, da se sin iz vsega norčuje, da je videl, kako tesno mi je pri srcu. Upam, da je razumel, da enostavno nisem mogel iztisniti iz sebe ničesar. Kasneje o tem nisva nikoli več govorila. Nikoli me ni slišal pripovedovati o tistih hudih mesecih, ki so bili zame neznansko dolgi in polni tesnobe ter so mi dolgo predstavljali zapečaten, čeprav nepozabljeno poglavje življenja.

Ko je ata leta kasneje v Argentini umrl, sem nekaj dni po pogrebu pregledoval papirje, ki jih je zapustil. Med njimi sem našel list s svojim »poročilom«. Ata ga je

hranil. Ko sem ga ponovno bral, me je bilo v dno duše sram skupih, suhih besed na papirju, a kljub temu tudi z mamom nisem mogel o teh dogodkih spregovoriti besede.

Kmalu sem spoznal, da nisem edini s podobnimi težavami. Nekoč, v Buenos Airesu po slovenski nedeljski maši, sem se pred cerkvijo pričel pogovarjati s Petrom K., ki je bil domobranec kot jaz, bil prav tako vrnjen in je kasneje tudi ponovno ušel čez mejo v Avstrijo. Čeprav sva se že dolgo poznala, nisva do tedaj nikoli sama med seboj obujala spominov. Takrat pa sva krenila iz družbe, stopala po bližnjih ulicah, ki so bile v nedeljo jutraj še prazne, in se pogovarjala. Stvari, ki jih nisva prej nikoli izgovorila, občutki, ki sva jih hranila vsak zase, so pričeli vreti na dan. V nekem parku sva sedla na klop. Zaupal mi je, da po letih prvič pripoveduje, kar je doživel. Imel je občutek, kakor jaz, da ne bo nihče, kdor ni šel skozi podobne preizkušnje, razumel takratnih doživetij. Kar je bilo nama skoraj sveto, bi poslušali kot zanimivo zgodbo, ki se je srečno končala. Čutila sva, da doživeto ni le najina zgodba, da je veliko več in ni primerno za priložnostne pogovore med znanci. Prav tako sva čutila, da kot pričevanje najine besede ne bi prinesle nič novega. Ob desettisočih pomorjenih je bilo to, kar sva doživela midva, skoraj

nepomembno. Kasneje sva se še nekajkrat dobila v mestu, daleč od vseh poznanih, da sva se lahko pogovarjala.

Zaupal mi je, da ima težave z odpuščanjem tistim, ki so nam delali hudo. Govoril je, kako vsak dan moli za to, da bi mu Bog dal milost odpuščenja, da bi lahko odpustil, da bi lahko z mirnim srcem rekel, da rabljem svojih sorodnikov in prijateljev želi dobro. Bil sem prepričan, da je človek, ki je tako molil, v resnici že odpustil, a da se tega še ne zaveda. Razumel sem ga, čeprav sam nisem imel podobnih težav. Tudi sicer v begunskem zdomstvu nisem srečal ljudi, ki ne bi bili pripravljeni odpustiti njim, ki so jim med revolucijo in po njej storili hude krivice. Hoteli smo obsodbo zločinov, ne maščevanja. Kolikor lahko presodim, je prošnjo, ki jo ponavljamo v očenašu: »odpusti nam, kakor tudi mi odpuščamo ...«, večina molila zares.

Peter je bil dolgo edini človek, ki je slišal moje pripovedovanje o mesecih, ki sem jih prebil po ječah. Verjetno bi obema pomagalo, če bi se lahko pogostejše srečevala. Pa ni bilo mogoče. Bog ga je kmalu poklical k sebi na kraj milosti in odpuščenja. Potem o spominih iz tistih časov nisem več govoril. Življenje v tujini je bilo polno izzivov, ki so zahtevali čas, pozornost in napor.

Minila so leta in z ženo Pavlo sva si ustvarila družino. Nekega večera, ko naj bi se otroci že odpravljali spat, se postavi pred mene najstarejša hčerka, kakih deset let stara Marjanka, in me preseneši z odločno prošnjo: »Atek, povej nam o Sloveniji!« Opazil sem, da ima dekletce zaslonbo sestrice Veronike in bratca Andreja, ki sta stala za njo, medtem ko sta bili Lučka in Kristinca za kaj takega še premajhni. Pomislil sem, kako naj pričnem, pa jih posedel na posteljo v spalnici in jim začel pripovedovati o naši davni preteklosti. To so bile zgodbe o princih Gorazdu in Hotimiru, o Cirilu in Metodu, o vojvodih in knezu Koclju, o jantarski poti in o brižinskih spomenikih, pa o Turkih in graščakih. Vsak večer, če nisem prišel prepozno iz službe, so me otroci spomnili, naj pripovedujem o Sloveniji. Zgodbe so bile kratke in tako je minilo leto in več, predno sem prišel s pripovedovanjem do svojih dedov, ki so bili njihovi pradedje, potem sta prišli na vrsto zgodbi o moji mami in očetu, potem o bratih Marjanu in Francetu in končno sem jim pričel pripovedovati svojo zgodbo. Zdaj je bila med poslušalci že tudi Lučka in pripovedovanje nas je peljalo od mojih otroških let čez Ljubelj, skozi taborišča in ječe, pa spet nazaj na Koroško in čez morje. Potem je zgodba govorila o mamini, Hribovskovi družini, o stričkih Francetu in

Marija Kavčič je prinesla k slovenski maši v Amriswil jaslice, ki jih je v celoti sama izdelala. Župnik David pa jih je blagoslovil.

Ivanu, in se končala tam, kjer se je začela, v krogu otrok, ki so sedeli okrog mene in poslušali. Zanje so bile moje dogodivščine prav tako del napete slovenske zgodbe kot one o Martinu Krpanu ali o Turkih. Morda sem prav zato takrat lahko prvič mirno govoril o tem, kar sem doživel.

Dolgo sem mislil, da je moja dolžnost pričevanja izpolnjena z že objavljenimi članki in s popisom doživetij, ki so del omenjene družinske kronike. Med tem je prišlo v javnost že toliko različnih pričevanj iz časov revolucije in po njej, da moje ne bi moglo kaj bistvenega dodati.

Prvič sem podvomil o tem, ko sem pred leti naletel na gojenca škofovih zavodov, ki ni nikoli slišal, da prebiva v prostorih, ki so bili komunistična mučilnica in eno največjih koncentracijskih taborišč na Slovenskem. Ogorčenje nad tako nevednostjo je splahnelo ob misli, da je težko poučiti mlade ljudi o nečem, o čemer niti priče ne govorijo. Ker mi ni prijetno pisati o sebi, sem misel odpodil in se lotil drugih stvari.

Z leti pa mi je neredko prišlo na misel, da se bližam srečanju s prijatelji, s katerimi sem v tistih poletnih mesecih leta 1945 delil trda tla dvorane škofovih zavodov. Mar me ne bodo ob snidenju pogledali očita-joče? Mar nisem s svojim molčanjem sokriv, da na kraju, kjer so trpeli in od koder so jih vodili v smrt, v obnovljenem Zavodu svetega Stanislava, mučenca, po

desetletju svobode do dne, ko dajem iz rok ta rokopis, ni spomina na nje?

Čas lahko umiri bolečino in prinese potrebno razdaljo ali pa tudi ne. Poznam gospo, ki so ji komunisti med revolucijo umorili očeta in brata. Nikoli nista imela v rokah orožja in bila sta verna, zavedna Slovenca. Oba so mučili; brata z nožem, očeta pa so žgali pri živem telesu, počasi in premišljeno, dokler ni umrl. Vprašal sem gospo, če je vse to popisala. Zgrozila se je: »Moj Bog, kako naj o tem pišem!« Kadar stiska ali zloba presežeta neko naravno mero, postaneta nepopisni. Ob njih onemimo. Ne ene ne druge ni mogoče opisati. Vendar v spominu in duši zapustita sled. Tudi v kolektivnem spominu, ki čaka na nekoga, da bo neprizadeto opisal, česar prizadeti ne morejo. Hvala Bogu, nisem doživel takih grozot, a razumem ljudi, ki polni spomina – ne najdejo besed.

Ne dolgo tega sem srečal v Buenos Airesu dva rojaka, šolana gospoda, ki sta bila na poslovnem obisku iz Slovenije. Ko je pogovor nanesele na revolucijo, ki je divjala pri nas med vojno, sta pojasnila, da že »poznata dejstva«. Jasnno je bilo, da ju tema ne zanima preveč. Ko pa sem omenil neko svoje doživetje, sta postala pozorna: »O tem pa nismo nikdar slišali ...« Končno sta mi očitala, da tega, kar pripovedujem, nisem napisal. Pojasnil sem jima, da je to, kar sem doživel, taka malenkost v primerjavi z gorjem, ki so ga izkusili

Nova kapela v semenišču in dijaškem domu škofijske gimnazije v Vipavi

drugi, da se mi ne zdi primerno, da bi o tem pisal. Eden od njiju je pripomnil, da tistih, ki so doživeli hujše stvari, verjetno ni več med živimi, če pa so, glas o njihovem trpljenju ni prišel do rojakov v domovini. Spet sem moral pojasnjevati, da je bilo v pol stoletja, kar je trajala politična emigracija, napisanih veliko pretresljivih pričevanj, nekaj od teh ponatisnjenih kasneje v Sloveniji, in da so se tem pridružili v zadnjih desetih letih tudi številni zapisi rojakov iz domovine, ki govorijo o dogodkih med revolucijo in po njej. Gospoda sta molčala, ker sta sprejela moje besede kot očitek, jaz pa sem pričel razmišljati, da bi na podlagi svojih zapiskov vendarle skušal napisati, kaj sem doživel v času, ki ga uradna zgodovina še vedno imenuje: »osvoboditev«.

Ko sem se končno le lotil pisanja, mi je prišla v roke ena tehtnih razprav Justina Stanovnika, v kateri se me je dotaknil odstavka, kjer piše o šibkosti, nejasnosti in nedoločenosti našega, predvsem katoliškega spomina na obdobje totalitarizma in revolucije. »Kakor da se človeku to, kar se mu je zgodilo, ne zdi dosti vredno; ko bi se mu namreč zdelo vredno, potem bi poskrbel, da se ne bi razpršilo in izgubilo. Če bi to, kar se mu je zgodilo, cenil – če bi sebe cenil – bi to, kar ima v spominu, pripravljaj za pripoved, pri tem pa spomin oblikoval v smiselno celoto. Iz tega pa je nemogoče, da ne bi rasla tudi kultura spomina.« Res, poživiti kulturo spomina je skupna naloga. Lažje mi je nadaljevati s pisanjem ob misli, da utegne postati skromen prispevek k rasti take kulture med Slovenci.

Morda bo to pisanje lahko približalo komu ne kake »moje« resnice, marveč dogodke, o katerih uradna zgodovina še molči. Molčijo pa tudi mnogi ljudje, ki so tiste čase in njih stisko doživljali. Vendar molk oseb ni

vedno molk iz strahu ali iz brezbriznosti, lahko je molk iz tesnobe, morda pa tudi iz spoštovanja do njih, ki so prišli trpljenju do dna.

Odhod

Na začetku prvega zvezka je zapisano: »8. V. 1945«. Ta dan, bil je torej, smo zapustili Ljubljano.

Večji del svojih domobranskih mesecev sem prebil v četi za zvezo, ki je iz neke šole za Bežigradom, spremenjene v vojašnico, skrbela za oskrbovanje telefonskih zvez po deželi. Ilegalno pa je imela naša četa nalogo, da bo v trenutku zavezniškega izkrcanja na bližnji jadranski obali, v kar smo trdno upali, branila in ohranjala zveze v glavnem mestu. Zato je že nekaj dni pred tretjim majem, ko je Narodni odbor nastopil v javnosti s klicanjem parlamenta, naša četa zasedla in utrdila Glavno pošto. Strojnice smo imeli obrnjene čez cesto proti hotelu Slon, kjer je bila nemška komanda. Skozi hotelska okna pa je vrsta dobro prikritih nemških strojnic gledala proti nam.

Od štirih vodov, ki jih je imela naša četa, so bili tiste dni trije nastanjeni na pošti, eden pa je ostal v vojašnici kot rezerva in za oskrbo. V tem sem bil jaz. Menda je bilo četrtega maja, ko me je poklical komandir čete nadporočnik Ramškar, in rekel, da morava s prijateljem Zmagom Rupretom, ki je imel ležišče na pogradu poleg mene, takoj na domobransko poveljstvo in nastopiti tam službo telefonistov. Baje so potrebovali okrepitev. Verjetno ni bilo naključje, da je za to nalogo izbral naju. Bila sva med najmlajšimi v četi in morda se mu je zdelo, da se bova kot študenta tam najbolje znašla. Lahko pa tudi, da je poslal iz čete vojaka, ki nista bila preizkušena v boju in ju je najlažje pogrešal.

(Se nadaljuje)

Rojakinja Karolina Grimm je v Zürichu odprla trgovino Karolina Mode in p. Robert jo je blagoslovil.

Kaj pomenijo znamenja v cerkvi

Lučka rada zahaja v domačo cerkev. Tam moli, občuduje pa tudi prelepe slike, kipe in druge predmete, ki so v njej. Vsaka od teh stvari nam prinaša svoje sporočilo.

Pomagaj Lučki!

Kakšen pomen imajo znamenja, ki jih vidimo v cerkvi? Obkroži pravilen odgovor.

- a) okrasek za na zid
- b) znamenje kristjanov
- c) križišče dveh poti

- a) znamenje božje luči
- b) rezervna razsvetljava (ko v cerkvi zmanjka elektrike)
- c) znamenje za toploto

- a) ribolovno območje
- b) znamenje za post
- c) Jezusovo znamenje

- a) znamenje Svetega Duha
- b) znamenje za višino
- c) znamenje za ljubezen

Moški je vstopil v gostinski lokal in naročil natakarju: "Tinjak, prosim!"
"Verjetno mislite na vinjak?" ga je popravil natakar.
"Ne, prav ste slišali. Tinjak hočem! Midva se že dolgo pozna in se tikava!"

Gost, ki je ves večer popival v gostilni, je poklical natakarja in mu rekel:
"Pijan sem! Prinesite mi nekaj, da sem bom streznil, preden odidem domov!"
"Ja, takoj vam bom prinesel račun!"

"Natakar, s tega umazanega prta ne bom jedel!"
"Brez skrbi, saj vam bomo postregli na krožniku."

Kuhar vpraša vajenca:
"Ali veš, kako se skuha voda?"
"Seveda! Naliješ vodo v lonec, daš vanjo malo masla, postaviš na štedilnik in kuhaš!"
"In zakaj daš maslo v vodo?" se začudi kuhar.
"Zato, da se voda ne prismodi!"

"Tone, slišal sem, da imaš danes vozniški izpit!"
"Ja, danes, danes, toda to je že za meno!"
"Si ga uspešno opravil?"
"Ne vem, član izpitne komisije me ne mara."
"Ah, to si samo domišljaš. Kaj ti je pa rekel?"
"Nič. Ko so ga bolničarji nalagali na nosila, me je samo grdo pogledal."

Potnik v taksiju mora čimprej na železniško postajo. Taksist drvi skozi mesto kot divjak. Semafor je rdeč, on pa prečka križišče, naslednje križišče enako. Ko se bližata tretjemu križišču, na semaforju gori zelena luč, toda taksist močno zavre in zaustavi vozilo.
"Zakaj ste se pa zaustavili pri zeleni luči?"
"Previdnost je mati modrosti. Lahko pripelje moj kolega."

"Peter, zdaj si že odrasel fant in čas je, da se malo pogovoriva o življenju."
"Da, očka. Kaj pa bi želel vedeti?"

"Našega malega Petra sva prestrogo vzgojila!" je rekla žena možu, ko se je ta vrnil iz službe.
"Kako to misliš?"
"Danes zjutraj ga je v vrtcu nova varuška vprašala,

kako mu je ime, on pa je odgovoril:
"Peter, pusti to pri miru!"

Srednješolec Marko je iz deroče reke rešil svojega profesorja. Ta se mu je zahvalil in mu rekel:
"Če imaš kakšno željo, samo reci. Vse bi storil zate, ker si mi rešil življenje!"
"Imam samo eno željo!" je rekel Marko. "Nikomur ne povejte, da sem vas rešil jaz!"

Razred učencev se nahaja v živalskem vrtu. Jožek je posebno navdušen nad žirafami.
"Pa bi imel tak vrat?" ga vpraša učiteljica.
"Pri umivanju ne, pri kontrolkah pa z veseljem!"

V psihiatrovo ordinacijo vstopi možakar in reče:
"Bog mi je rekel, da sem jaz Napoleon!"
"Ni res!" se zasliši iz čakalnice. "Nič mu nisem rekel!"

Zdravnik je vprašal pacienta, ki so se mu zelo tresle roke:
"Ali veliko popijete?"
"Sploh ne, saj več kot polovico polijem!"

"Zakaj zdravniki v operacijski dvorani vedno govorijo latinsko?"
"Zato, da se pacienti počasi naučijo nebeškega jezika."

Po petih letih se je Gorenjec vračal v domovino. Na letališču je brez uspeha iskal svoja brata, ki naj bi ga pričakala. Končno je dvojica bradatih mož pristopila k njemu:
"Ali naju res ne poznaš?"
"Kaj? Vidva sta? Zakaj imata pa tako dolgi bradi?"
"Ko si odhajal od doma, si vzel britvico s seboj!"

Gorenjec sedi v avtu, na prostoru poleg parkirne ure. Zagleda ga prijatelj in ga vpraša, ali se bo odpeljal proti domu. Gorenjec pokima.
"Ali me vzameš s seboj?"
"Seveda! Kar prisedi!"
Prijatelj prisede v avto, toda Gorenjec se ne premakne.
"Ali še koga čakaš?" vpraša prijatelj, Gorenjec pa pojasni:
"Čakam, da mi poteče čas na parkirni uri."

201A0 Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. – Naš naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-40721 Hilden pri Düsseldorfu. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). – Informacije dobite pisno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

209A4 Prodam hišo z gospodarskim poslopjem blizu Gornje Radgone z 2 ha zemlje. Telefon 0043 316 296 273.

301H1 Blizu turističnih točk Atomske toplice, Rogaška Slatina prodamo starejšo popolnoma obnovljeno unikatno stanovanjsko hišo 85 m² že redkih v Sloveniji. Parcela meri 470 m², vrt, uta, garaža, kleti, krušna peč, elektrika, voda, tel., C.K. olje, asfalt. Opremljena kuhinja in kopalnica ter 4 sobe. Cena 30 000 EUR.

Tel. v Sloveniji 03 58 24 773 ali 040 753 721.

Spletne strani slovenskih katoliških misij v Evropi

Slovenska katoliška misija na Švedskem:

<http://home.swipnet.se/zvone/>

Slovenska katoliška misija Berlin:

<http://www.skmberlin.de>

Slovenska župnija Frankfurt, Nemčija:

<http://home.t-online.de/home/skg ffm/>

Slovenska župnija Mannheim,

Nemčija:

<http://home.t-online.de/home/skm.ma/>

Slovenska župnija Stuttgart, Nemčija:

<http://home.t-online.de/home/skm.st/>

Elektronski naslovi slovenskih izseljenskih duhovnikov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

ANGLIJA, Stanislav Cikanek, London
cikanek@msn.com

BELGIJA - NIZOZEMSKA, Alojzij Rajk,

Eisden

brajk@planetinternet.be

NEMČIJA, Izidor Pečovnik, Berlin

dori@skmberlin.de

Alojzij Zaplotnik, Essen

azaplotnik@t-online.de

Stanislav Čeplak, Oberhausen

sceplak@t-online.de

Martin Mlakar, Koeln

skm.koeln@t-online.de

Martin Retelj, Frankfurt

skg ffm@t-online.de

Janez Modic, Mannheim

skm.ma@t-online.de

Stanislav Gajšek, Ingolstadt
skm.in@t-online.de

Zvone Štrubelj, Stuttgart

zvones@gmx.de

Marko Dvořák, Ulm

marko.dvorak@t-online.de

Janez Pucelj, München

zveza-sid@msn.com

ŠVEDSKA, Zvone Podvinski, Göteborg

zvone.podvinski@mbox301.swipnet.se

ŠVICA, David Taljat, Zürich

taljat.david@bluewin.ch

UREDNIŠTVO NAŠE LUČI

zveza-sid@msn.com

ljubo.bek@siol.net

RAFAELOVA DRUŽBA

rafaelova.druzba@siol.net

Pristojne prijavne službe v evropskih državah marsikaterega našega izseljenca še vedno vodijo kot jugoslovanskega državljan, čeprav ima le-ta slovenski potni list. Sprememba vpisa državljanstva se pač ne izvrši avtomatično, zato preverite sami na prijavnem uradu svojega bivališča, ali je vpis državljanstva pravilen. Predstavite svoj novi potni list in zahtevajte, da vas vpišejo pod kodo 131, ki je oznaka za Slovenijo. Marsikje z začudenjem ugotavljamo, kako malo slovenskih državljanov objavljajo različne statistike.

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Vsaka beseda od 50 dalje stane 0,50 EUR. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj in založnik: DRUŽINA, SI-1000 Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Ljubo Bekš, Ljubljana • Uredništvo: Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438-30-50, faks: 01/438-30-55 • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/231-32-41, E-naslov: ljubo.bek@siol.net, E-naslov: janez.pucelj@t-online.de

NAROČNINA (v valuti zadevne države): Evropska zveza 20 EUR • Slovenija 4.000 SIT • Švedska 200 SEK • Švica 30 SFR • Velika Britanija 15 GBP • Avstralija 35 AUD • Kanada 30 CAD • ZDA 18 USD • Hrvaška 110 HRK

V ceno izvoda je vračunan 8 % DDV. • Revija izhaja tudi s finančno pomočjo Urada za Slovence po svetu pri MZZ.

Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. **Transakcijski račun pri NLB d.d.:** 02014-0015204714, DRUŽINA, d.o.o., s pripisom za Našo luč • **Devizni račun pri NLB d.d.:** 01000-0000200097-140-7100-1189115. • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovanje in grafična priprava: TRAJANUS, d.o.o., Kranj • Tisk: Tiskarna SCHWARZ, d.o.o.

ZVEZA SLOVENSКИH IZSELJENSKИH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikaneč

62, Offley Road
LONDON SW9 OLS, GB
tel. in faks (*44) 020 - 7735 6655

AVSTRIJA

Anton Štekl, delegat

Einsiedlergasse 9-11
A-1050 WIEN
tel. (*43) 1-544 2575
Oskrbuje tudi skupnost v Linzu

p. mag. Janez Žnidar

Mariahilferplatz 3
A-8020 GRAZ
tel. (*43) 0316 - 71 31 69 37

Janez Žagar

Kirchweg 6, A-6841 Mäder, Vorarlberg
tel. (*43) 05 52 36 21 66
Faks. (*43) 05 52 36 21 666
GSM (*43) 06 64 52 60 667

SPITTAL

A-9800 SPITTAL / Drau
Marienkapelle, Villacherstraße
Jože Andoljšek
tel. (*43) 042 3927 19

BELGIJA - NIZOZEMSKA

Kazimir Gaberc

10, rue de la Revolution
B-6200 CHÂTELINEAU
tel. (*32) 071 - 39 73 11

Alojzij Rajk

Guill. Lambert laan 36
B-3630 EISDEN
tel. (*32) 089 - 76 22 01
tel./faks. (*32) 089 - 76 63 74
GSM (*32) 0476 - 862 160

Slovenski pastoralni center

Av. de la Couronne 206, Ixelle
1050 Bruxelles

FRANCIJA

Silvo Česnik, delegat

3, Impasse Hoche,
F-92320 CHÂTILLON
tel. (*33) 1-42 53 64 43
faks (*33) 1-42 53 56 70

Anton Dejak

9, rue Saint Gorgon
F-57710 AUMETZ,
tel. (*33) 3 82 91 85 06

Jože Kamin

14, rue du 5 Decembre
F-57800 MERLEBACH
tel. (*33) 3 87 81 47 82
(Mlin) (*33) 3 87 01 07 01

Štefan Čukman

6, rue Vernier
F-06000 NICE
tel. (*33) 4 93 88 58 51

HRVAŠKA

Zagreb, slovenska skupnost je oskrbovana iz Slovenije.

ITALIJA

SLOVENIK:

dr. Jožko Pirc

Via Appia Nuova 884, I-00178 ROMA
tel. (*39) 06 - 718 47 44
faks (*39) 06 - 718 72 82

MILANO:

Slovenska skupnost oskrbovana iz Slovenije.

ZVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA

Jože Hauptman

Hadži Milentija 75
ZR JU - 11000 Beograd
tel. (*381) 11 435 - 712

NEMČIJA

Izidor Pečovnik

Kolonnenstr. 38
D-10829 BERLIN
tel. (*49) 030 - 784 50 66
faks (*49) 030 - 788 33 39
tel. (*49) 030 - 788 19 24

Alojzij Zaplotnik

Bausemshorst 2
D-45329 ESSEN
tel. (*49) 0201 364 15 13
tel./faks (*49) 0201 364 18 04

Stanislav Čeplak, diakon

Oskarstr. 29
D-46149 OBERHAUSEN
tel. (*49) 0201 364 15 13

Martin Mlakar

Moltkestr. 119 - 121
D-50674 KÖLN
tel. in faks (*49) 02 21 - 52 37 77

Martin Retelj

Holbeinstr. 70,
D-60596 FRANKFURT
tel. (*49) 069 - 63 65 48
faks (*49) 069 - 63 307 632

Janez Modic

Römerstrasse 32
D-68259 MANNHEIM
tel. (*49) 06 21 - 28 5 00
faks (*49) 06 21 - 71 52 106

Stanislav Gajšek

Feldkirchner Str. 81
D-85055 INGOLSTADT
tel. (*49) 0841 - 59 0 76
tel. in faks (*49) 0841 - 92 06 95

dr. Zvone Štrubelj

Stafflenbergstr. 64
D-70184 STUTTGART
tel. (*49) 07 11 - 23 28 91
faks (*49) 07 11 - 236 13 31
tel. (*49) 01 78 - 441 76 75

Župnijska pisarna Reutlingen

Krämerstr. 17
D-72764 REUTLINGEN
tel. (*49) 07 121 - 43 43 41
faks (*49) 07 121 - 47 2 27

Pavel Uršič

Am Lehenweg 18
D-70180 STUTTGART
tel. (*49) 07 11 - 64 91 200
tel. (*49) 01 74 - 49 88 581

Roman Kutin

Klausenberg 7c
D-86199 AUGSBURG
tel. (*49) 08 21 - 97 9 13

dr. Marko Dvornák

voditelj župnijske pisarne
Olgastraße 137
D-89073 ULM
tel. (*49) 07 31 - 27 2 76

Marjan Bečan

Slavko Kessler, past. sodelavec
tel. (*49) 089 - 22 19 41
Janez Pucelj, delegat
tel. (*49) 089 - 21 93 79 00
tel. (*49) 0173 - 9876 - 372
faks: (*49) 089 - 219379016
Liebigstr. 10
D-80538 MÜNCHEN

ŠVEDSKA

Zvone Podvinski

Parkgatan 14
S-411 38 GÖTEBORG
tel. in faks (*46) 031 711 54 21

ŠVICA - LIECHTENSTEIN

mag. David Taljat

Hallwylstrasse 60
CH-8004 Zürich
SCHWEIZ
tel. (*41) 01 301 31 32
faks (*41) 01 303 07 88
GSM (*41) 079 777 39 48

ISSN 1408-9726

9 771408 972008